

TORSDAG 30 JULI. NR 31/2015

Lennart Koskinen
lägger det goda
livspusslet

Sidan 8

Brottades
med livet
och vann

Sidan 2

Religion i skolan diskuteras i nytt initiativ

En grupp lärare motsätter sig att skolklasserna splittras i olika grupper beroende på åskådning.

Samfunden föredrar den gamla modellen och menar att den gör integrationen lättare. **SIDAN 4**

Skribafamo är bara sig själv

Sidan 16

Pensionärerna
drog på läger

Sidan 14

Hur graven ska skötas
handlar också om seder

Sidan 7

Det surrar
på kyrktaket

Sidan 5

LEDARE PATRIK HAGMAN

Propaganda i sommartorkan

KP SOMMARJOURNALISTIK följer som bekant egna regler. Föreningen som står bakom utskrivningstjänsten eroakirkosta.fi är skicklig på att utnyttja detta, även om årets nyhet måste ha krävt tämligen mycket is i magen på den som skrev pressmeddelandet. En ökning på några tiotal personer framställdes som en ny massutskrivningsvåg. Flera stora medier hängde på, och plötsligt var påhittet verklighet.

HÄDE NÅGON av journalisterna som pliktskyldigt skrev om pressmeddelandet till nyhetsartiklar bemödat sig titta lite närmare på eroakirkosta.fi:s föredömligt tydliga statistik kunde vi ha sett rubriker som "Rekordfå människor skriver ut sig ur kyrkan" i stället. Det är nämligen vad statistiken visar. Sedan tjänsten startades 2007 är 2015 det år med klart minst utskrivningar hittills. Inte heller bemödade journalisterna sig att titta närmare på påståendet att kyrkan stöder moskébygget i Helsingfors, som sedan visade sig handla om några tusenlappar till en förening som sysslar med religionsdialog och som är med som en av flera mindre aktörer i planeringen av bygget.

MEN NYHETEN presenterades som den gjordes. Skicklig propaganda, sommarlat journalistik, ytterligare en ekonomisk smäll för kyrkan, som församlingarna får försöka klara till exempel genom att skära ner i barn- och ungdomsarbete, familjetjänster eller på servicenivån inom begravningsverksamheten.

MEN. I motsats till tidigare nyheter om utskrivningsvågor blev denna en möjlighet för kyrkan att tydliggöra vad den står för. Att många av de motiveringar som gavs för utskrivningarna var så grovt rasistiska att eroakirkosta.fi inte kunde publicera dem tyder på att dessa personer kanske inte helt tagit till sig Bibelns synnerligen tydliga undervisning om hur främlingen i landet ska tas emot. Mose lag torde vara den första lagsamlingssom specifikt slår fast invandrarens rättigheter, och när Jesus skall sammanfatta lagen – älska din nästa som dig själv – är det just detta avsnitt han citerar. Bibeln lär oss att vi ska bemöta främlingen som Gud själv.

I ENTID där kristna kyrkor systematiskt förstörs av ISIS i Mellanöstern är det viktigt att kyrkorna i Väst visar på möjligheten till fredlig samexistens. De västerländska muslimer som ansluter sig till ISIS verkar främst vara unga som försökt "integrera sig" i det sekulära samhället, men som hindrats av vår rasism. Att skapa miljöer där unga muslimer får hjälp med att finna sin plats i det finländska samhället och får höra andra röster än näthatarnas är i allas intresse.

DET ÄR GIVETVIS beklagligt när människor på oklara grunder väljer att lämna kyrkan, men kanske kyrkan inte är rätt plats för den som inte kan acceptera att det bor människor bland oss som inte tror som vi.

"Skicklig propaganda, sommarlat journalistik, ytterligare en ekonomisk smäll för kyrkan."

PROFILEN: CALLIS CHRISTENSSON

"Jag skulle just börja sjuan och skolan gick helt åt skogen. Jag var i en sådan emotionell obalans."

Han var alltid buren

Då Callis Christensson var tolv år miste han sin pappa i en olycka. Det ledde honom in i en lång brottningsmatch med livet och med Gud. Tron på Gud och nära relationer gav honom kraft att bearbeta det svåra och i dag är han fylld av hopp och glädje.

TEXT OCH FOTO: JOHAN MYRSKOG

– För mig är Gud allt. Hopp, kärlek och alla goda gåvors givare. Utan honom skulle livet kännas extremt meningslöst och tomt.

Snart 25-åriga **Callis Christensson** har under sitt liv hunnit gå igenom en hel del tunga saker. Gud har varit konstant i hans liv och burit honom genom alla svåra stunder.

– Gud har hjälpt mig. Jag har en säkerhet i att det alltid finns kraft att hämta då Gud verkligen får vara en del av hela livet.

Slagen rakt i ansiktet

Callis Christensson var tolv år då han miste sin pappa i en olycka. De hade varit på sommarstugan på tu man hand och senare på kvällen gav sig hans pappa iväg med båten för att hämta Christenssons mamma och två systrar. Under färden fick han en hjärtattack och drucknade. Han hittades följande morgon på en strand.

– Det hände snabbt och jag kunde inte förbereda mig. Jag sov när allt det här hände och väcktes till verkligheten följande morgon, berättar Christensson.

Det här var början på en tung tid för Christensson.

– Jag skulle just börja sjuan och skolan gick helt åt skogen. Jag var i en sådan emotionell obalans, dels för att jag var tonåring och dels på grund av olyckan.

I tre år lyckades Christensson stöta undan det som hänt men i gymnasiet blev det svårare.

– Jag fick en svår depression som slog mig rakt i ansiktet.

Började be om hjälp

Det var stödet från familjen och nära vänner som hjälpte Christensson att komma igenom den tunga tiden.

– Början på vägen ut från min depression var när min familj fick mig att inse att jag har ansvar över mitt eget liv och över min egen lycka. Ingen kommer att klappa mig på axeln om jag inte själv vill ha hjälp.

Han betonar att Gud är likadan.

– Han var och är en gentleman som inte tvingar sig på men som fanns där då jag kom till honom och bad om hjälp då hela min omgivning tog stryk av mitt illamående.

Christensson har haft turen att ha män vid sin sida som fungerat som fadersfigurer för honom.

– Speciellt min sväger har varit väldigt viktig för mig.

De jobbigare dagarna kommer förstås fortfarande. Fars dag eller Christenssons pappas födelsedag påminner konkret om förlusten på ett smärtsamt sätt.

– Men de dagarna har också blivit lättare med åren. Jag har börjat tänka på livet ur ett evighetsperspektiv. Jag

kommer att träffa min pappa på nytt och det har hjälpt mig att hantera min sorg på ett bättre sätt.

Vill förstå människor

Callis Christensson är född och upp vuxen i Esbo men ska flytta till Helsingfors till hösten då han också börjar sitt nya jobb som skolgångsassistent i Dickursby skola. Han har dessutom nyligen börjat sällskapa.

– Jag har lärt mig en sak och det är att leva en dag i taget. Det är bra att ha planer och drömmar men inte för den sakens skull ta för snabba beslut. Gud har alltid något ännu bättre planerat för en och med hans tidtabell blir övergången till nästa fas naturligare.

KYRKPRESSEN KONTAKTA REDAKTIONEN

Ansvarig chefredaktör
May Wikström
tfn 040 153 0313
may.wikstrom@kyrkpressen.fi

Redaktion i Helsingfors
Sandvikskajen 13
00180 Helsingfors
tfn (09) 612 615 49/
040 831 6545

E-post: redaktionen@kyrkpressen.fi

Redaktion i Österbotten
Norrmalmsgatan 21 A
68600 Jakobstad
tfn 040 831 3599

Redaktörer:
e-post: fornamn.efternamn@kyrkpressen.fi

Emelie Melin
tfn 040 831 6748

Johan Myrskog
tfn 040 831 6836

Michaela Rosenback
tfn 040 831 6322

Sofia Torvalds
tfn 040 831 6748

Webbredaktör:
webred@kyrkpressen.fi

Layout:
Kasper Gustavsson
tfn 040 831 6902

Utgivare:
Fontana Media Ab

Bank:
Danske Bank
IBAN: FI34 8000
13011585 40
BIC: DABAFIHH

Paradbild:
Kasper Gustavsson

Tryck:
Botnia Print,
Karleby

KYRKPRESSEN ANNONSINFORMATION

Annonsredaktör:
Erika Rönngård
tfn 040 831 6614,
annons@kyrkpressen.fi

Annonspriser:
Färg 2,05 €/spmm
Svart-vit 1,65 €/spmm
Moms 24% tillkommer

Radannonser:
4,50 €/rad inkl. moms.

Familjeannonser:
1 €/spmm inkl. moms.

Lämna in din annons utan extra kostnader via annonsverktyget på www.kyrkpressen.fi! För familje- och radannonser per telefon, mejl eller post tillkommer 5 euro i serviceavgift. Kyrkpressen utkommer normalt på torsdagar och inlämning av annonser sker senast torsdag veckan före. Radannonser bör inlämnas senast kl.12.00 på torsdag

veckan före. För mera detaljer se mediekortet www.kyrkpressen.fi

Annonsförsäljning:
fornamn.efternamn@kyrkpressen.fi

Robin Norrbäck,
tfn 044 027 0293,
Jonny Åstrand,
tfn (06) 347 0608,
eller 0500 924 528,
fax (06) 347 1018

Prenumerationer och adressändringar:
tfn 040 831 6614,
prenumeration@kyrkpressen.fi.

Adressändring sker automatiskt via din församling då du gör flyttanmälan. Om du har prenumererat via Kyrkpressen kontaktar du oss.

Prenumerationspriser:
Finland & Norden 65 €
Utlandet 84 €

Christensson anser att människan i alla tider varit extremt framtidsfokuserad. Kanske framför allt i dagens värld.

– Det är bra att tänka så men också bra att leva här och nu. Jag tror man ska vara försiktig med att ständigt ropa ut allt man vill. Då är det bättre att vända sig till några människor man har förtroende för som kan ge ärliga synpunkter.

Christensson brinner för människor. Människor i alla åldrar i samhället. Han drömmer om att de ska få hitta Gud och Guds dröm för deras liv.

– Jag vill tillåta mig att försöka förstå alla människor och inte begränsa mig till ytlighet.

TROTS ALLT han varit med om är Callis Christensson tacksam över sitt liv. Han ser på livet ur ett evighetsperspektiv och vet att Gud bär honom genom allt.

Plockar upp tron

Filadelfiaförsamlingen i Helsingfors är församlingen som Christensson vuxit upp i och som han fortfarande definierar som sin hemförsamling.

– Församlingen har betytt mycket för mig. Redan i tio-tolvårsåldern förstod jag att det fanns något djupare. Jag var ung och hungrig efter någonting mer i livet och valde att börja följa Gud då.

Det var inte frågan om en viss dag utan något som fick växa sig starkare och mogna.

– Gud har gång på gång visat sin trofasthet. Tron är något jag varje dag väljer att plocka upp igen. Att jag gör det påminner mig om vad som verkligen är det viktigaste i livet.

Begreppet kyrka och församling är för Christensson långt mer än bara en byggnad eller en institution.

– Jag tänker att kyrkan inte är vart jag går utan snarare vem jag är. Kyrkan är Jesu kropp på jorden och jag får också vara Jesu fötter.

Christensson sysslar en hel del med musik och har spelat trummor i nästan tretton år. Han har också varit en del av Filas lovsångsteam.

Den här veckan kommer Christensson att spela trummor i lovsångsteamet för ungdomar på Förbundet Kyrkans Ungdoms sommarläger i Pieksämäki.

I dag beskriver Callis Christensson allt han fått i sitt liv som en gåva från Gud.

– Jag vill försöka följa honom i allt jag gör.

CALLIS CHRISTENSSON

SNART 25 ÅR OCH SKA BÖRJA JOBBA SOM SKOLASSISTENT I DICKURSBY

ESBOBO SOM FRÅN OCH MED HÖSTEN BOR I HELSINGFORS

FÖRSAMLINGSAKTIV I FILADELFIASFÖRSAMLINGEN

BRINNER FÖR ATT MÄNNISKOR I ALLA ÅLDRAR SKA FÅ LÄRA KÄNNA GUD OCH HANS DRÖM FÖR DERAS LIV

Helsingforspräst vill inte ha kollekt

GUDSTJÄNST. – Kollekten symboliserar gångna tider och kunde slopas helt och hållet, säger kaplan **Riitta Männistö** i Bergshälls församling i en intervju för YLE.

Enligt henne är summorna som folk lägger i kollektlåven så små att det känns överdrivet att ägna så stor del av gudstjänsten åt insamling och tackböner

över pengarna.

– Jämfört med vad vi betalar i kyrkoskatt är det frågan om mycket små pengar. Kyrkoskatten är den verkliga insamlingen av medel till kyrkan.

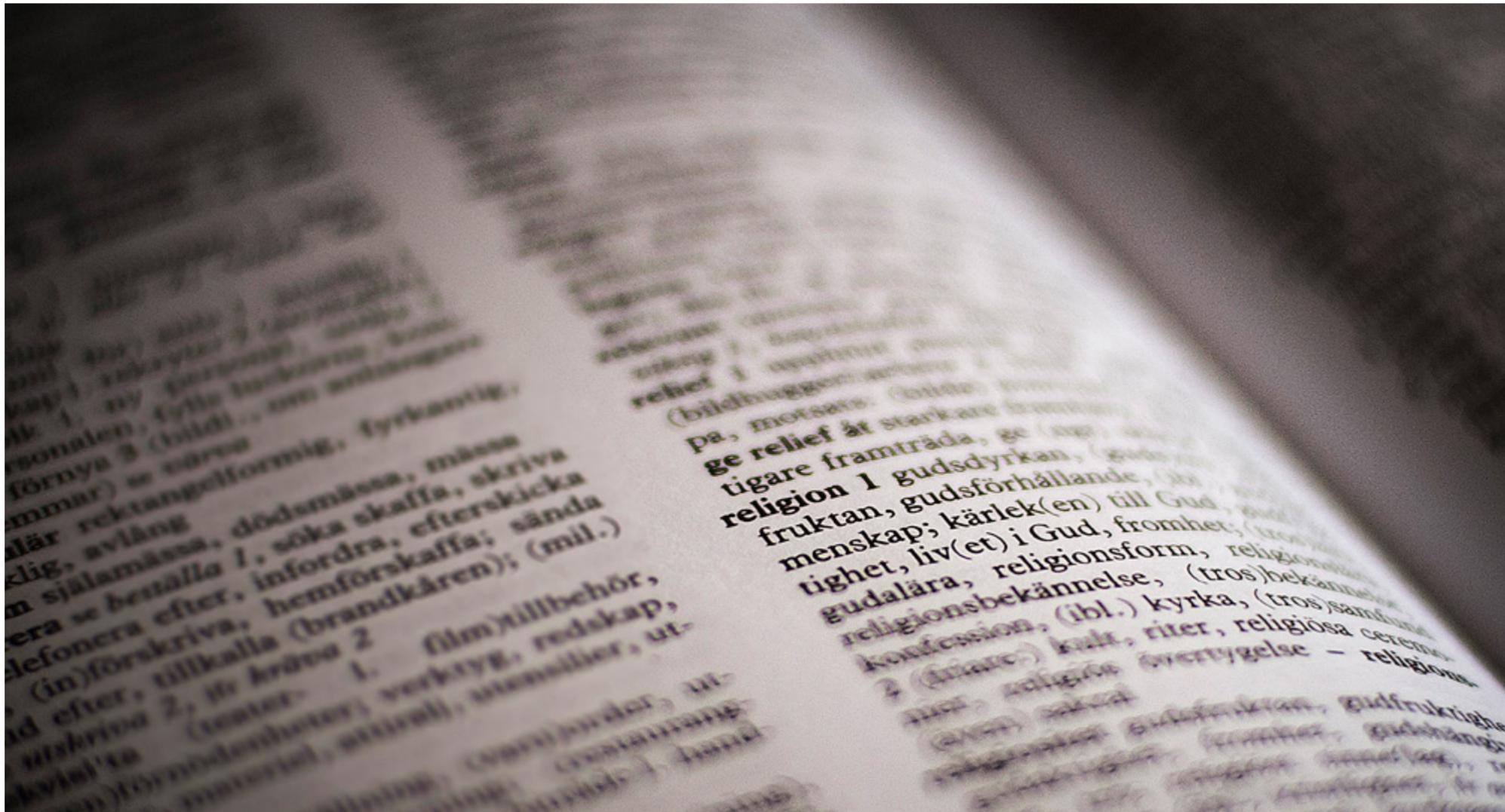
Kyrkan uppstår cirka åtta miljoner euro i kollekt årligen. Församlingen bestämmer själv över en tredjedel av medlen, Kyrkostyrelsen fördelar resten.

Fontana Media är ett bokförlag på kristen grund. Vår specialitet är material och böcker för de svenska församlingarna i den evangelisk-lutherska kyrkan i Finland, men också böcker för den vanliga läsaren som behöver utmaning, tröst eller inspiration.

Fontana Media

www.fontanamedia.fi • tfn (09) 612 615 30 • info@fontanamedia.fi

INITIATIVTAGARNA BAKOM ett nytt medborgarinitiativ vill att alla elever ska sitta i samma klassrum när religioner och tro diskuteras.

”Skolklassen ska inte splittas

SKOLA. En skolklass är ett samhälle i miniatyr och ska inte splittras då religion eller livsåskådning står på läsdordningen, anser initiativtagarna bakom ett nytt medborgarinitiativ.

TEXT: **CHRISTA MICKELSSON & SOFIA TORVALDS**
FOTO: **KASPER GUSTAVSSON**

Ett vanligt scenario i nästan vilken finländsk skola som helst: när det är dags för religionsämnet delar skolklassen på sig i två eller flera delar. Det här vill personerna bakom projektet Katsomus (Livsåskådning) ändra på.

– Vi vill diskutera skolornas undervisning och hur förnuftigt det är att sköta undervisningen i religion och livsåskådning så som den görs nu, säger **Eeva Suhonen**, en av dem som börjar samla underskrifter till medborgarinitiativet i augusti. Allt började då de tre lärarna **Eeva Suhonen**, **Ritva Huja-**

nen och **Teemu Salo** satte sig ner och funderade på hur de skulle kunna få till stånd en förändring i den nuvarande skollagen. Efter det har gruppen utvidgats.

Initiativtagarna anser inte att den nuvarande lösningen nödvändigtvis är dålig i sig,

Skolan är ett samhälle i miniatyr. Varför ska det splittras?
Ritva Hujanen

men att den lämnar mycket att önska.

– Att få undervisning i sin egen religion är säkert ett bra sätt för att fördjupa sig på just det området. Men vi vill fästa uppmärksamhet vid frågan om det faktiskt är det här som är skolornas uppgift. Skolan ska ge allmänbildning, färdigheter inför framtiden, redskap för samarbete och en förmåga att förstå andra. Men principen för religionsundervisningen i dag är något av ett parallellsystem för kyrkornas egen undervisning.

De anser att skolorna ska ge eleverna färdigheter i respekt och dialog – men att det här kan ske bara om eleverna fysiskt befinner sig i samma klassrum.

– Skolan är ett samhälle i miniatyr. Varför ska det splittras under livsåskådningslektionen? frågar sig Ritva Hujanen.

Gruppen har gjort ett förslag till lagändring och det är

det här förslaget som nu ligger som grund för den namninsamling som startar i augusti. Då ska projektets hemsida också öppna, med åtminstone lite information på svenska.

Alla gillar inte tanken

I den finska dagspressen har religionsundervisningens nuvarande modell ivrigt diskuteras redan under många år. Brändömodellen (som Kyrkpressen skrivit om bland annat i fjol) har varit ett försök att ordna mer gemensam undervisning i religionsämnet. På skolans (Kulosaaren yhteiskoulu) egna initiativ har en del av undervisningen i livsåskådningsämnena genomförts gemensamt för alla elever. Det betyder i praktiken att eleverna sitter i samma klassrum under samma lektion de gånger innehållet är gemensamt, så ofta som läroplanen för de olika ämnena tillåter det.

Gruppen bakom medborgarinitiativet Katsomus är po-

RELIGIONSUNDERVISNINGEN I SKOLAN

- **2003 slopades** begreppet konfessionell religionsundervisning.
- **I stället** ska alla elever få undervisning i sin egen religion, också i alla minoritetsreligioner. Konfessionslösa läser livsåskådningskunskap.

litiskt och religiöst obunden.

Kritiker befarar att de bakomliggande motiven bakom gemensam undervisning för alla är att undervisningen på sikt ska bli identitets- och konfessionslös livsåskådning för alla.

– Jag anser att vi bör bevara den nuvarande modellen med undervisning i den egna religionen, men definitivt jobba för integrering då det är möjligt, sade **Jyri Komulainen** redan 2014 till Kyrkpressen.

Komulainen är biskopsmötets generalsekreterare och var tidigare lektor i religionsdidaktik vid universitetet.

– Elever behöver både integration och kunskap i den egna religionen.

Samfunden svala

De religiösa samfunden – liksom ateisterna – föredrar det nuvarande systemet. Ekumeniska rådet i Finland anser att det är viktigt att alla får undervisning i sin egen religion. När frågan diskuterats vid Ekumeniska rådets möte konstaterade **Marianne Kantonen**, ortodox representant i Ekumeniska rådets sektion för fostran, att erfarenheter från andra länder visar att gemensam religionsundervisning kan bli en dyr affär och dessutom en lösning som gör alla mer eller mindre missnöjda.

– Faran är att man skapar ett ämne som ska behaga alla och

MOSKÉ FINANSIERING

Kyrkan betalar inte för moské

Att den evangelisk-lutherska kyrkan i Finland skulle vara med och finansiera eller planera byggandet av en moské i Helsingfors stämmer inte. Påståendena har sitt ursprung på sajten erao-

kirko.fi och har i medier tolkats felaktigt och slarvigt. I själva verket rör det sig om 7 000 euro som kyrkan betalat i understöd till föreningen FOKUS rf som är ett forum för kultur och religion och en mindre aktör i utredandet av moskébyggandet. Summan mot-

FOTO: FREEIMAGES.COM/NAEEM MAYET

svarar ungefär en tiondel av föreningens totala budget.

– Det att muslimer har en moské och kristna en kyrka är en utomordentlig sak, konstaterar ärkebiskopens specialmedarbetare **Petri Merenlahti**.

Han är bekymrad över de fördomar som finns mot den

muslimska befolkningen.

– På ett internationellt plan finns nu en bekymmersam våg av fördomar mot olika folkgrupper och speciellt mot muslimer. Kyrkan är med och stöder en öppenhet och dialog mellan religioner och kulturer.

JOHAN MYRSKOG

BINA MÅR bra mitt i stan, långt från bekämpningsmedel och gödsel. Närmare än så här vågade inte fotografen gå utan skyddsutrustning.

ras”

Bin mår bra på församlingens tak

som i förlängningen leder till religionsblindhet och bristande religiös läskunnighet, säger Kantola i ett uttalande på Eukumeniska rådets hemsida.

Hon varnar också för att gemensam religionsundervisning kan leda till ökande klyftor mellan elever ifall missnöjda samfund börjar grunda egna skolor. Hon menar att en sund religionsundervisning stöder mångkulturalitet.

– Religionerna har sitt eget språk, sina egna traditioner och ord. Man måste behärska det språket för att kunna diskutera tro utan att det leder till gräl eller en känsla av utanförskap.

Kantonen påminner också om att religionsundervisning enligt en undersökning som Människorättsförbundet låtit utföra befrämjar framför allt minoriteters mänskliga rättigheter och gör integrationen lättare för invandrarfamiljer.

BIODLING. För några år sen ville Tyska kyrkan göra mer för miljön och beslöt att testa på biodling. Det har gått bra och målet är att själv ta över verksamheten så fort som möjligt.

TEXT OCH FOTO:
JOHAN MYRSKOG

Det kryllar av bin på Tyska kyrkans tak i Helsingfors. Från biodlingen fick församlingen över 100 kilo honung senaste sommar.

– Vi köper honungen då den är klar på hösten och säljer den vid våra evenemang. Pengarna går till församlingens diakoni, säger **Anne Breiling** på kansliet i Tyska kyrkan.

Idén uppstod för några år sedan.

– Vi kände att vi ville göra något mer för miljön och det här var en bra början, säger Breiling.

FÖRSAMLINGEN NAMNGER honungsburkarna efter bibliska personer och säljer honungen på olika evenemang.

Kräver ansvar

Bikuporna ägs av utomstående och församlingens tak fungerar närmast som en förvaringsplats för bina, nu för tredje året i följd.

– Det får inte vara för varmt och så är det praktiskt med ett jämnt tak där de som sköter bina lätt kan röra sig, säger Breiling.

Någon från Uudenmaan

mehiläishoitajat (ung. Nylands biodlare) kommer några gånger i veckan och ser till att allt är som det ska.

– Det är väldigt lätt för oss eftersom vi inte behöver göra så mycket. Men bin är levande varelser och man måste förstå hur de fungerar för att det ska vara möjligt att förvara dem, säger Breiling.

Bisamhällena får inte va-

ra för stora för då kan flera drottningar konkurrera om makten. Det leder till att någon av drottningarna tar med sig en tredjedel av bina och startar ett eget samhälle någon annanstans.

– Man måste noggrant följa med utvecklingen och vara ansvarsfull så bina inte rymmer och plötsligt dyker upp i parken här bredvid, säger Anne Breiling.

Extra motivation

Bin skiljer sig från getingar bland annat genom att de producerar honung. Oftast arbetar de i lugn och ro men de kan vara aggressi-

va om man stör deras arbete som består i att producera honung för drottningen och hennes larver.

Bidöden som drabbat en stor del av världens bipopulation har inte märkts alls i Tyska kyrkans biodling.

– Bina mår bra här nära parken, borta från pesticider och gödsel. Det ger oss extra motivation att se till att de mår bra då så många bipopulationer försvunnit, säger Anne Breiling.

Det långsiktiga målet med bikuporna är att församlingen kanske själv så småningom ska ta över skötseln av dem.

– Vi har några församlingsmedlemmar som just nu går på en kurs för att lära sig hur man sköter bin.

Då finns det egentligen bara ett problem.

– Bina har klarat vintern bra de senaste åren men om vi själva skulle sköta dem så skulle vi behöva fundera på var de skulle bo under vintern, säger Breiling.

”Vi kände att vi ville göra något mer för miljön och det här var en bra början.”

Anne Breiling

HYDDAN RÄTTELSE

Om Hyddan

I artikeln om dagcentret Hyddan i KP 28 nämndes inte att också verksamhetsledare Leila Taipale-Kronqvist arbetar vid Hyddan. Taipale-Kronqvist var med om att grunda dagcentrets verksamhet. Redaktionen beklagar missen!

PRESIDENTKANDIDATER RELIGION

Nästan alla går i kyrkan

Tidningen Christian Today har utrett vad de amerikanska presidentkandidaterna i valet 2016 säger om sin tro. Utredningen visar att en förkrossande majoritet går mer eller mindre regelbundet i kyrkan och uppger sig

ha en personlig tro. Det enda undantaget är demokratiska partiets kandidat **Bernie Sanders**, född i en judisk familj och inte aktiv i någon kyrka eller församling.

Av de 16 republikanska kandidaterna är nästan alla relativt aktiva i sina församlingar. Både **Jeb Bush** och **Bobby Jindal** har konverterat

till katolicismen, också i övrigt finns det många katoliker bland kandidaterna. Av de republikanska kandidaterna hör **George Pataki** till dem som håller lägst profil i frågor som gäller tro – kanske för att han är för fri abort och samkönade äktenskap.

De fem demokratiska kandidaterna är, oberoende

av kyrklig tillhörighet, liberala både då det gäller abort och samkönade äktenskap. Tidigare var **Hillary Clinton** i offentligheten mot samkönade äktenskap, men då kampanjen körde igång meddelade en talesperson för hennes kampanj att Clinton tycker att alla par ska ha samma rätt att gifta sig.

FOTO: FREEIMAGES.COM/
WILLIAM WILHELMUS

”Jag var så desperat att jag flyttade till Nashville”

MUSIK. Neal Morse vet att det finns en längtan som inget annat än Gud kan möta. Han har upplevt den själv. Den förtärde honom och gav honom ingen ro. Efter att han kom till tro bestämde han sig för att sluta med musiken, men Gud ville annorlunda.

TEXT OCH FOTO: JOHAN MYRSKOG

Neal Morse hör till de stora namnen inom progressiv musik, en stil som kännetecknas av långa låtar, märkliga taktarter och oerhört talangfulla musiker. Morse blev känd genom bandet **Spock's Beard** men då han kom till tro år 2002 förvandlades hans liv totalt.

– Jag hade i många, många år desperat sökt efter en inre frid som jag försökte hitta genom musiken. Då jag märkte att det inte fungerade längre så började jag dricka och ta droger.

En klassisk Rock N' Roll saga som tog en oväntad vändning.

– En morgon upplevde jag extra stark ångest då jag vaknade och något i mig insåg att jag behövde en förändring. Jag var så desperat så jag flyttade från Los Angeles till Nashville för att börja om. Där kom jag i kontakt med kristna människor.

Det dröjde ändå flera år innan Neal Morse själv mötte Jesus.

– Jag tyckte de kristna var så konstiga men det var något de hade som jag inte ville släppa. Och jag började småningom känna att något började hända inom mig också. Så jag gjorde det enda vettiga som fanns att göra: berättade inget för någon, säger han och skrattar.

Men en kväll så fick Morse känna av den frid som han så länge sökt. Han fylldes av Guds kärlek under en gudstjänst och sedan dess har han aldrig varit densamme.

En ny start

Så fort han kommit till tro bestämde sig Morse för att hoppa av bandet och ta en paus från musikerlivet. Men han kände att Gud ville använda honom genom

musiken och fortsatte i stället som soloartist. Musikstilen ändrades inte men tron formade budskapet i hans texter.

– Det är oftast melodierna som kommer först. Herren brukar ge mig teman som det sedan är min uppgift att arbeta vidare på.

Skivorna *Testimony 1* och *2* är berättelsen om honom själv, om hans sökande och hur han slutligen fann Gud. *One* i sin tur behandlar människans förhållande till Gud ända sedan skapelsen och *Sola Scriptura* tar sig an kyrkans på sina håll mörkare historia.

Neal Morse är en respekterad låtskripare och har dessutom haft förmånen att få spela in sina skivor med sina långvariga samarbetspartners **Randy George** på bas och superstjärnan **Mike Portnoy** på trummor. Portnoy är mest känd från bandet **Dream Theater** och är av många ansedd som världens kanske bästa trummis.

– Mike är inte bara en otrolig trummis utan även en fantastisk producent, låtarrangör och vän, säger Morse.

Portnoy brukar normalt inte turnera med Neal Morse eftersom han har fem andra band som också måste rymmas in i hans tidtabell. Men inför den här turnén gjorde han ett undantag.

Nytt album - helt oförberedd

Det är andra gången Neal Morse uppträder i Finland på Iso Soitto festivalen i Keuruu som ordnas på pingstvärnernas utbildningscentrum Iso Kirja.

Förutom Mike Portnoy och Randy George har Morse med sig keyboardisten **Bill Hubauer** och gitarristen **Eric Gillette**. Tillsammans är gruppen ak-

INTE VARJE spelning man får göra i ett tält. Neal Morse besökte Iso Soitto-festivalen i Keuruu för andra gången.

tuell med skivan *The Grand Experiment* som släpptes tidigare i vår.

– Normalt brukar jag komma till inspelningsstudio med färdigt material att spela in men den här gången kände jag att jag ville göra något helt annat, säger Morse.

I praktiken betyder det att gruppen först i studion började skriva och spela in låtar. Slutprodukten, fem låtar på sammanlagt 52 minuter blev färdig på anmärkningsvärda sex dagar.

– Det är himmelskt att jobba i studion då saker går i en riktning man är nöjd med. Jag ville att det skulle vara ett samarbete från början och resultatet får tala för sig.

Morse skrev själv det mesta av texterna till albumet men också där bidrog de andra med några rader här och där.

– Jag hade helheten ganska bra men saknade ofta den där sista meningen som jag bara inte fick att bli till något. Då kunde Randy eller Mike komma med någon snilleblix och så var texten färdig.

En tillbedjan som inspirerar

Neal Morse är väldigt rakt på sak i sitt sätt att skriva lätttexter. Publiken som kommer för att lyssna på honom behöver inte nödvändigtvis alls dela samma tro.

– En stor del av min publik är musiker som är där endast för musikens skull. Jag brukar tillbe Gud på scenen och jag tänker att så länge jag inte tvingar mig själv på dem så är det lättare för dem att acceptera att Gud är verklig för mig. Jag tror det snarare inspirerar än avskräcker.

Världsstjärnor på vift

KONSERT

Neal Morse Band
Iso Soitto Keuruu, 25.7

Det finns de där speciella konserterna som innehåller det där lilla extra. Eller i somliga fall det där mycket extra. Helgens konsert med proggartisten **Neal Morse** var en av de där speciella konserterna.

Det var svårt att förstå att det mitt i Finland, i den lilla staden Keuruu, just då i det ögonblicket fanns ett gäng världsstjärnor från USA. Festivalområdet ligger ute i naturen mitt i ingenstans och själva konserten ägde rum i ett stort tält. Hur mysigt som helst.

Den här gången hade Neal Morse med sig sin långvariga samarbetspartner

och en av världens absoluta topptrummar, **Mike Portnoy**. Föregående kväll uppträdde Portnoy med det legendariska rockbandet **Twisted Sister** i Barcelona, och hade inte sovit en blund före spelningen i Finland. Men han verkade ha oändlig energi under den drygt två och en halv timme långa konserten. Mäktigt.

Spelningen i Keuruu var en uppvisning i musikaliskt samarbete och i lätheten som uppstår då man

fullständigt behärskar ett instrument. Den krävande proggmusiken med sina ibland minst sagt märkliga taktarter och taktbyten skötte bandet prickfritt.

Bandet spelade fyra av fem låtar från den nya skivan *The Grand Experiment* och dessa kändes fräschast. Energiska *The Call*, titelspåret *The Grand Experiment* och den episka 27 minuter långa *Alive Again*.

Dessutom bjöd bandet på fantastisk stämsång, spe-

ciellt i den akustiska pörlan *Waterfall* som man bara ville att skulle hålla på för evigt. Encoren bestod av några väl valda låtar i medleyformat från *Testimony*-albumet. Plötsligt befann sig Morse mitt ute i publiken och hoppade och sjöng av hjärtats lust.

Som helhet tyckte jag inramningen var bra. Det jag saknade var uppladdningen inför hela konserten. Det hade behövts något som förberedde publiken inn-

an bandet ännu scenen. Ingen behövde kämpa om de bästa platserna och allt serverades lite för bekvämt för oss. Det ledde tyvärr till en viss stelhet och till en rätt ouppvärmd publik.

Efter den minst sagt bombastiska konserten tog sig bandet tid att skriva autografer åt publiken. Till och med stackars Portnoy, som måste ha varit utmattad, deltog. Det kallar jag professionalitet.

JOHAN MYRSKOG

VÅGA FRÅGA

Känn efter själv

■ JAN-ERIK NYMAN är prost och pensionerad kyrkoherde och svarar på läsarfrågor om tro och kyrka.

Hur långt sträcker sig ansvaret för familjens gravplatser? När är det okej att sluta sköta en grav?

DEN EVANGELISK-LUTHERSKA kyrkan i Finland har ålagt att tillhandahålla begravningsplatser. Kyrkofullmäktige ska anta ett "Reglemente för begravningsväsendet", en "Gravgårdsplan" och en "Dispositionsplan för begravningsplats". I de här dokumenten, som ska fastställas av Domkapitlet, sägs i detalj vad som gäller inom begravningsväsendet i respektive församling.

GRAVRÄTTEN UPPLÅTS för högst 50 år. Tiden kan vara kortare, men i de flesta fallen är det just 50 år som gäller. Tidigare kunde man "köpa" en grav "för all framtid". Detta är inte längre möjligt, men de gravar som hade denna status när bestämmelserna ändrades fick behålla den.

SKÖTSELN AV GRAVEN ankommer på gravrättsinnehavaren. En grav ska skötas på ett för begravningsplatsen värdigt sätt. Det är ju inte alltid enkelt för en gravrättsinnehavare att leva upp till de här kraven. Man bor kanske på annan ort än den där graven finns. Eller man har helt enkelt inte tillräckligt med kraft för uppgiften. Då kan man avtala med församlingen om att församlingen mot ersättning för bestämd tid sköter gravskötseln. Och på en del orter finns dessutom företagare som sköter gravar enligt överenskommelse.

Gravskötsel innebär inte med nödvändighet planteringar på graven. Graven är skött om den ser värdad ut och inte är bevuxen med ogräs och annat ovidkommande.

Har skötseln av en grav väsentligt försumrats, kan kyrkorådet ålägga den som innehar gravrätten att iståndsätta graven inom ett år efter att beslutet i ärendet delgetts. Sker trots det ingenting kan kyrkorådet förklara gravrätten förverkad.

SÅ LÄNGE GRAVRÄTTEN löper förutsätts man alltså sköta graven eller se till att den blir skött. Men om man som gravrättsinnehavare av någon anledning vill avstå från gravrätten kan man göra det sedan gravens integritetstid löpt ut. Integritetstiden är den minimitid som måste förlöpa innan ny jordfästning får ske på samma plats i graven. Avstår man gravrätten återgår graven till församlingen.

PÅ SÄTT OCH VIS har jag väl med uppräknigen av bestämmelserna ovan svarat också på frågans andra del. Men den frågan kan egentligen inte besvaras med hänvisningar till paragrafer och reglementen. Det hela handlar om pietet, om traditioner i släkten och om seder och bruk på orten. Därför är det oerhört svårt att säga när det är okej att sluta sköta en grav. Föräldrars, far- och morföräldrars gravar sköts väl tämligen allmänt. Men sedan? Man får nog lov att känna efter själv och avgöra vad man vill och vad man orkar med. Detta sagt med en till utseendet mycket enkel grav från 1800-talet i minnet, som senast jag besökte gravgården hade försetts med en liten blombukett.

Fråga KP:s expertpanel

I KP:s frågespalt besvaras frågor om tro och andlighet av präster i den lutherska kyrkan. Frågor om relationer, hälsa, familj och fostran besvaras av sjukskötare och kyrkans familjerådgivare. Redaktionen behöver ditt namn och dina kontaktuppgifter, men du får gärna ställa din fråga anonymt i tidningen. Redaktionen väljer och editerar frågorna. Adressen är redaktionen@kyrkpressen.fi eller Kyrkpressen, Sandvikskajen 13, 00180 Helsingfors. Märk kuvertet "FRÅGA". Panelen besvarar frågor endast i tidningen.

Morse tror att samma längtan som han hade innan han fann Gud finns där i någon form hos alla människor. Att Gud i alla skapade en vilja att tillbe honom.

– Jag kan se det ibland från scenen. Den där längtan. Och flera gånger har jag upplevt det som att Jesus sjunger genom mig rakt in i någons hjärta. Men jag vill undvika att kalkylera för mycket. Jag vill älska Gud och älska människor och utifrån det bara låta saker hända.

"Jag kan se det ibland från scenen. Den där längtan. Och flera gånger har jag upplevt det som att Jesus sjunger genom mig rakt in i någons hjärta."

Förutom Mike Portnoy delar resten av bandet också den kristna tron med Morse.

– Men Mike hänger rätt mycket med oss, säger Morse.

Kärlek till en ny kultur

Hur i all världen hittade The Neal Morse Band till Keuruu?

– Vi blev tillfrågade för tre år sen om vi skulle vara intresserade av att spela på en liten festival i de finska skogarna. Vi tyckte det lät intressant och tackade ja.

Den förra spelningen var lyckad.

– Jag blev överraskad av hur många som kände till musiken sedan tidigare.

En önskan att det skulle ske på nytt var ömsesidig mellan publik och band.

– Vi blev helt tagna av den här platsen, över hur vackert allting är och över hur trevliga och välkommande alla människor är, säger Morse.

Den här gången anlände bandet en dag före spelningen och har haft god tid på sig att ta det lugnt och njuta av den finska naturen.

Eric Gillette, Bill Hubauer och Randy George stannade uppe till klockan fyra på natten.

– Vi har passat på att bada bastu vilket var härligt och speciellt. Men det var fruktansvärt kallt i vattnet.

PÅ TVÄREN SOFIA TORVALDS

Jag tror att det säger klick

Ungefär den här tiden på året brukar jag börja surfa på stugor. Jag läser artiklar om att stugboomen är över och inbillar mig att det kommer att leda till att jag kan göra

ett riktigt kap. Under båtsemestern har jag spanat in varje kobbe och skär: där kanske? Eller där?

Jag behöver så lite, så lite! Bara ett rum och kanske ett loft, inte ens el eller brunn!

Min man tittar bekymrat på mig där jag sitter i soffan timme efter timme och

ordnar stugor enligt region, pris eller enligt hur länge de varit till salu. Han föreslår att vi spanar efter båtar i stället.

Då blir jag arg. Jag vill inte ha en båt! Jag vill ha en stuga, jag vill äga en plätt jord. Jag vill gå omkring och svepa armen i en gest över åt-

minstone en klippa, ett knippe gräslök och lite ljung och kråkbärsris och säga: detta är mitt.

Givetvis handlar det här om drömmen om en stuga, inte om verkligheten i att äga en stuga. Givetvis vet jag inget om läckande tak, sinande brunnar eller rutt-

ande stockar. Jag är helt opraktisk. Vad skulle jag ta mig till om jag var ensam på en ö och aktersnurran gick sönder?

Det är möjligt att skärgården är som vackrast för den som är gäst där. Det är antagligen nästan lika hemskt att vara instängd i en stuga

när det regnar som att vara instängd i en båt när det regnar (utom att man kan tända en brasa i stugan).

Men det handlar inte om praktiska angelägenheter, det handlar om drömmar och en känsla av att ha hittat hem. Tror du på den stora stugkärleken? Jag tror!

HUR VI människor lever våra liv var det övergripandet temat när emeritus Visbybiskopen Lennart Koskinen talade i samband med sommarmarknaden i Kristinestad.

LIVSFRÅGOR. – Vi skulle inte drömma om att äta så dåligt som det vi utsätter oss för mentalt, säger biskop emeritus Lennart Koskinen, som talar för ett helhetsperspektiv på människan och det goda livet.

Vill vara professionell medmänniska

TEXT OCH FOTO: EMELIE MELIN

– Vi ska prata om vårt älsklingsämne, inleder **Lennart Koskinen** inför åhörarna som samlats i Kristinestad. Det ämne som vi ägnar mer tid än något annat: oss själva.

Koskinen lovar att inte predika. Allt han säger bygger ändå på en kristen värdegrund. Den Helsingforsfödde emeritusbiskopen i Svenska kyrkan är intresserad av människor. Han vill föra en dialog och möta människors egna funderingar.

– En av de sämsta sidorna med kyrkan är att man glömt bort lekfullheten och humorn. Jag mötte en man som sade: Nog tror jag på Gud, men markpersonalen har jag lite svårt med.

Enligt Koskinen borde vi fundera mer på vart vi är på väg – och varför. Alla stora livsåskådningar är överens om att vi är sociala, skapande och medvetna varelser.

– Men hur ser det ut i verkligheten? frågar Koskinen.

Jo, säger han, i stället för att vara sociala är vi ofta varandras konkurrenter. I stället för att vara skapande har vi degraderats till konsumenter och producenter. Vi är under en ständig press att göra i stället för att vara. Och i stället för att vara medvetna känner vi oss styrda och manipulerade.

Koskinen ställer åhörarna inför en utmaning: att se bortom ägodelar och prestationer och hitta sitt egenvärde. Och försöka se samma värde hos våra medmänniskor, oavsett deras luggslitna yttre.

I världen, men inte av världen

– Yrkesmässigt betraktar jag mig som professionell medmänniska. Jag har arbetat med och för människor i hela mitt liv och fortsätter med det tills jag faller ihop, säger Lennart Koskinen.

Med valspråket *In mundo – non ex mundo* eller *I världen – inte av världen*, vill Koskinen finnas där människor är, men samtidigt erbjuda en annan värdegrund än den materialistiska. Under drygt fyrtio år som präst har han ofta verkat i kyrkans periferi, som arbetslivspräst, fjällpräst, skärgårdspräst. Att diskutera livsfrågor och etik på arbetsplatsen är ett sätt att möta människor. Också när Koskinen handlett chefer och företag har samtalet ofta lett in på andliga frågor, utan att han själv behövt ta upp dem.

Biskopsuppdraget var ingen dröm för Lennart Koskinen, men en kallelse och

LENNART KOSKINEN

- **Född** i Helsingfors år 1944.
- **Teologie doktor** vid Uppsala universitet.
- **Biskop** i Visby stift och för Svenska kyrkan i utlandet år 2003–2011.
- **Talade på** ett evenemang arrangerat av föreningen Vänstugan Primula i samband med Kristinestads sommarkmarknad.

en utmaning. Som första finskfödda biskop i Sverige på 200 år var Koskinen officiellt biskop för Visby stift samt sexhundra tusen utlandssvenskar – men inofficiellt också för alla sverigefinlände. Han har brunnit för de finskspråkigas rättigheter och bland annat jobbat för att äldre ska få vård på sitt modersmål. Behovet av tvåspråkiga präster är stort, konstaterar han.

Som aktiv biskop och representant för kyrkan låg Koskinen lågt. I dag känner han sig mer fri att också kritisera kyrkan. Koskinen vill inte stänga in Gud i kyrkorummet. Upplevelsen av något större är en viktigare utgångspunkt än religiösa traditioner, speciellt för den som saknar bakgrundskunskap om kyrkliga riter.

– När jag möter människor som säger att de aldrig går i kyrkan brukar jag, halvt på skämt, halvt på allvar säga: Det är bättre att du är i naturen och tänker på Gud än i kyrkan och tänker på naturen.

Nästa steg är att sätta ord på upplevelsen och komma tillbaka till kyrkan. Koskinen talar för öppna kyrkdörrar.

– Vägkyrkor är en bra uppfinning, det är kravlöst. Mycket fler människor går i kyrkan när prästerna inte är där. Våra kyrkor är bärare av ett budskap.

Finska kyrkan mer konservativ

– Jag har en enkel bild av det välfungerande samhället, säger Koskinen.

Det samhället har tre funktioner: torget (den offentliga makten) torget (arbetsmarknaden) och templet (de ideburna organisationerna och frivilliga verksamheter). Dessa bör vara i balans. Exempel på obalans hittar Koskinen i Sovjetunionen, det kapitalistiska USA och medeltidens katolska kyrka. Dessutom blir en fjärde funktion i dag allt viktigare att beakta: tältet, eller de som står utanför, flyktingar, fattiga, hemlösa.

Dagens andra utmaning blir att fundera på hur balansen fungerar i vår om-

givning och vårt närsamhälle. Hur samverkar makten med frivilliga organisationer? Finns det rum för egna initiativ?

Som präst och biskop i Svenska kyrkan, uppvuxen i Finland och numera med rätt att verka som präst också här, har Lennart Koskinen insyn i två länders lutherska kyrkor.

– I grunden är skillnaderna väldigt små. Den finska kyrkan är lite mer konservativ – på gott och ont.

Koskinen ger diskussionen kring samkönade äktenskap som exempel: i Sverige ett snabbt fattat beslut, i Finland en diskussion som ännu väntar på en lösning. För sin del hoppas Koskinen att den kommer snart. Han var med redan på 1980-talet när den första förebilden till Prideparaden ordnades i Stockholm och öppnade Storkyrkans dörrar för deltagarna. Han beskriver hur tusentals människor strömmade in, hand i hand, gråtande av glädje för att de var välkomna i kyrkan.

– Det var en av mina största upplevelser som präst, efter det har det aldrig varit svårt att ta ställning i den frågan.

Koskinen var en av de första prästerna i Sverige att viga samkönade par. En annan skillnad mellan grannländerna som Koskinen lyfter fram är den finländska kontakten till den ortodoxa kyrkan och arvet österifrån.

– Det finns en känsla för mystik i Finland, en klangbotten som man kanske inte tänker på när man är här men som jag kan sakna i Sverige.

Pusselbitar för ett gott liv

När Lennart Koskinen talar gör han det improviserat men väl förberett. Hans föredrag består av pusselbitar som kan fogas samman beroende på tillfälle och publik. En sådan pusselbit är det goda livet. Personligen är Koskinen kritisk till det diffusa begreppet lycka och funderar hellre på livskvalitet. I dag ligger mycket fokus på det fysiska välbefinnandet.

– Jag ser sällan människor gå till kyrkan med samma entusiasm som de är ute och joggar. Redan i skolan lärde vi oss kostcirkeln – men hur skulle en mental kostcirkel se ut? Vi skulle inte drömma om att äta så dåligt som det vi utsätter oss för mentalt.

Det sociala välbefinnandet i sin tur har att göra med hur vi ser på och behandlar våra medmänniskor, medan det existentiella välbefinnandet handlar om att se meningen i sin egen tillvaro. Koskinen ger ett exempel från ett konsultuppdrag: när snickarna som byggde båtinredning-

ar hela dagarna till slut fick träffa en livs levande båtköpare och åka med på jungfrufärden såg de plötsligt sammanhanget – de blev båtbyggare istället för att vara enbart snickare.

För att komplettera välbefinnandepusslet behöver vi ännu en sista dimension, det andliga, den påfyllning som hittas i musik, i skönhet, i naturen.

– Våra förfäder var tvungna att vara öppna för en större verklighet. Vi är lite för nöjda, säger Koskinen.

Fortsätt söka livets mening

Efter en kaffepaus har Lennart Koskinen lovat att svara på frågan om livets mening. Det är en fråga han ofta fått som präst.

– ”Vad är livets mening?” är som att fråga ”vad är det bästa draget i schack?” konstaterar han.

Ett svar ligger i att fortsätta fråga sig vad livets mening kunde vara. Men Koskinen vill också ge mer än retoriska frågor som svar. Han skriver upp en lista med rubriker att fundera på. Den första är livsmål: Hur vill vi leva våra liv och vad vill vi lämna efter oss? En god framtid för våra barn och efterföljande generationer är ett vanligt svar, tror Koskinen.

Koskinen uppmanar också att samla på höjdpunkter. Då är det lättare att vara uppmärksam och ta vara på de goda stunderna. Att hitta sina rastplatser är också viktigt, att komma ihåg att stanna upp, andas in och fylla på kraft.

– Vi kan inte hålla på att leva aktivt hela tiden, då blir vi blåa i ansiktet, säger Koskinen.

Koskinen brukar själv försöka glädja sig åt solstrålarna, de små guldkornen bland gruset i tillvaron. Det har han tillämpat när han haft det ibland tvivelaktiga nöjet att lyssna på predikningar av blivande teologer. I stället för att anteckna alla förbättringspunkter tog han ett mer positivt perspektiv.

– Personen har nog något att säga, hör jag det inte är det mitt fel. Jag lyssnade väldigt noga efter guldkorn och plötsligt var det väldigt behagligt att gå i kyrkan. Jag har aldrig hört en dålig predikan sedan dess.

Till slut vill Koskinen igen påminna om att tänka på hur vi handlar mot varandra. Han använder Paulus ord: ”Det goda som jag vill det göra jag inte, men det onda jag inte vill det gör jag.” Låt frontalloben styra över reptilhjärnan, manar Koskinen. Eller med något mindre biologiska termer: Låt förnuftet styra över impulserna.

Österbotten bygger...

JG NYMAN BYGGTJÄNST AB

Ring oss!

- Garage • Hallar
- Förråd m.m.

Vi tillverkar förmånliga stallbyggnader, bilgaragen och förråd i olika storlekar enligt kundens önskemål. Färdiga träelement - husen levereras kompletta med allt material - ritningar ingår. Även båtskjul. Hemtransport direkt från fabriken. 10 olika standardstorlekar.

- Grundarbeten
- Ansvarig arbetsledare
- Färdiga bygglovsritningar
- Även måttbeställda terrasser

Centrumv. 336, 68800 Källby
Tfn 0400 512 392, 0400 560 744
gnymanbygggtjanst@gmail.com

www.gnymanbygggtjanst.fi

Lediga bostadstomter

Yttermalax: Emaus, Bjerga, Pixne
Övermalax: Hinders
Petalax: Backen
samt i Långäminne och Bergö

Välplanerade industritomter finns bl.a på Norra Brinken, 15 km fr. Vasa.

Se närmare på vår hemsida www.malax.fi
Finns det frågor kontakta kommun.

MALAX KOMMUN
En utmärkt plats! Tfn: 06 347 7111

- VVS- installationer • Reparationer
- Lagerförsäljning av all slags VVS-apparatur • Ventilation

NIBE värmepumpar

MJ-Rör

050 - 5663 175, 06 - 3470 140
mj-ror@bob.fi
Tistrongavägen 32, 66240 Petalax

TRELLEBORG TÄTNINGAR
för dörrar - fönster...

GUMMI-JÄRVINEN AB
Remmar, remskivor, slangar, O-ringar, stela-tätningar, mannehjul, lyftbälten, tejp.
Tegelbruksgatan 47, 65100 Vasa, 06-317 4044, 317 2626, fax 06-312 6288
www.gummi-jarvinen.com

KONTAKTOR OY AB

Sähköasennuksia / Myymälä • Elinstallationer / Butik
(06) 317 7900

**Vi bygger radhus i Yttermalax.
Ännu finns lediga lägenheter kvar. Ring för mera info!**

LINDBERG CONSTRUCTION
0500-733701
www.lindbergconstruction.fi

Nyhet!
Deko-eldstäder
fr. 1750 euro

NUNNAUUNI
Saga modellen
2440€
+ frakt och montering

– YRKESBETJÄNING FÖR ALLA KUNDER –

BAUTAS
ByggCenter

Vagnsmakarevägen 10, Jakobstad Vörågatan 13, Vasa
www.bautas.fi : webshoppen för bygg, inredning, hemelektronik o. fritid

När du bygger!

www.svarvars.fi
Svarvars
Trävaruhandel

Öppet: må-fre 07:30-17:00 - lö 09:00-13:00
Bangatan 39 Nykarleby • sales@svarvars.fi • 06 788 9950

- *Metallkonstruktioner
- *Plåt och tegeltak
- *Betong, tegel och träfasader
- *Glasfiber
- *Tvättning och målningsarbeten
- *Uthyrning av skyliftar till förmånliga priser

Österbottens Blästring
TEL. 050-3221535 Petalax
www.ob-blastring.fi
patrikteir@hotmail.com

SPESSO.fi

uthyrning av skylift och mobil vedmaskin

050 596 3432
Nykarleby

* Målningsarbeten
inom- och utomhus
* Tapetsering
* Inredningsarbeten
* Renoveringsarbeten

Hushållsavdrag via oss

Jim-Ro Oy Ab
Tfn 050-583 0225

Vaasa / Vasa

Kivihaantie / Stenhagavägen 2
65300 Vaasa / Vasa

Vaihde / Växel 093 541 4600

Avoinna / Öppet:

ma-pe klo / mån-fre kl 7-19
la klo / lö kl 9-15

Kokkola / Karleby

Topparinmäentie / Topparbacksvägen 2
67600 Kokkola / Karleby

Vaihde / Växel 093 541 7200

Avoinna / Öppet:

ma-pe klo / mån-fre kl 7-18

UR EVANGELIET

”Av den som har fått mycket skall det krävas mycket, och den som har anförtrodd mycket skall få svara för desto mera.”
Läs mera i Luk. 12:42–48

OM HELGEN

Troget förvalta sina gåvor

Söndagens texter vill uppmana oss att vara trofasta och ansvarsfulla när vi förvaltar de gåvor vi har fått av Gud. I evangelietexten jämför Jesus en trogen tjänare som gör som hans herre vill och en olydig tjänare som struntar i att handla efter herrens vilja.

En kristen människa bör använda de möjligheter hon har fått med klokhets och insikt, och utan att tumma på sanningen. Hennes handlingar ska i alla livets skiftningar styras av trohet också i det lilla.

RUNT KNUTEN

”Reserverat för lunch”

Lunchkonsert torsdag den 6.8 klockan 12 i S:t Görans, Mariehamn.

Vill du hänga med i svängarna?

Fontana Media sänder aktuell information både om vår egen utgivning och andra böcker vi förmedlar. Prenumerera på vårt nyhetsbrev genom att mejla redaktionen@fontanamedia.fi!

Fontana Media

INSIDAN

Ansvärlig redaktör:
Erika Rönngård,
040 831 6614,
annons@kyrkpressen.fi

Annonsera i Kyrkpressen!
Robin Norrbäck 044 027 0293, robin.norrbäck@kyrkpressen.fi
Jonny Åstrand 050 092 4528, cjcenter@malax.fi
Kyrkliga annonser: 040 831 6614, annons@kyrkpressen.fi

BETRAKTELSEN JON LINDEMAN

ILLUSTRATION: MARIA EKLUND

Det krävs mer av oss

DEN LIKNELSE vi läser inför söndagen är ett svar på en fråga. Jesus berättar att vi ska vara som tjänare som väntar på sin herre och håller sig vakna tills han kommer hem. Då frågar Petrus: Gäller det för oss eller för alla? Svaret har vi i den här veckans evangelium: Det gäller för alla, men i synnerhet för oss. Den som av okunskap sviker må vara förlåten, men den som vet vad som är rätt och struntar i vad han vet har inga förmildrande omständigheter att peka på. Så är vår bibelläsning den här veckan riktad på ett speciellt sätt till kyrkfolket. Det är ett ord till dem som ofta sitter i kyrkbänken, de som läser Bibeln varje dag. Jesus talar till prästerna. Med många år av teologisk utbildning bakom sig går det inte att skylla på okunnighet. Det är högre krav på den som lärt känna Gud.

MÄNNISKOR FASTNAR i att jämföra. Det gäller i yttre materiellt hänseende. Vem har det bästa jobbet och utbildningen eller det finaste huset och de duktigaste barnen? Det gäller också ideellt. Vem engagerar sig mest i föreningslivet och i kyrkan och vem känner mest ansvar för de utslagna och fattiga i världen och här hemma?

I en sådan här ideell jämförelse kan jag tänka ganska gott om mig själv om jag engagerar mig i församlingen, om jag sjunger i kyrkokören och är aktiv inom diakonin. Men Jesus avvisar ett sådant sätt att tänka. Det krävs mera av mig som känner honom. Jag lever i ett sammanhang där man dagligen blir påmind om och undervisad i vem Gud är och har så en andlig skatt av oändligt värde. Vi är rika genom att vi lever i ett land som är kristet sedan århundraden och där Guds ord förkunnas öppet utan att någon hotas eller förföljs för trons skull. Den här rikedom förpliktar.

Om jag går förbi tiggaren är det värre än om vem som helst gör det eftersom jag vet vad Gud vill. När jag låter bli att se den som är ensam och utanför sviker jag eftersom jag känner Jesus. Om vi i Finland för en invandringspolitik som leder till att människor drunknar i Medelhavet är det värre än om vem som helst gör det eftersom vi är ett kristet folk. Av den som fått mycket skall det krävas mycket.

DEN SOM vill följa Jesus kan aldrig luta sig tillbaka och säga till sig själv: Nu är det bra, jag är tillräckligt god. När vi lär känna Gud visar han oss hela tiden nytt. Hans nåd och kärlek är för varje dag och den uppgift han kallar oss till blir slutförd – inte när vi är relativt goda jämfört med andra utan när han kommer oss till mötes i vår kamp.

Jon Lindeman är kyrkoherde i Finström-Geta församling.

#bönetwitter

”Tack för att jag får lära känna dig. Ge mig kraft att göra din vilja.”

Följ Kyrkpressens böne-twitter på sökordet #bönetwitter

HELGENS TEXTER

FÖRSTA LÄSNINGEN
Ordspr. 3:27–32
1 Mos. 41:46–49, 53–67

ANDRA LÄSNINGEN
Hebr. 10:19–25
eller Apg. 20:17–24

EVANGELIUM
Luk. 12:42–48

Tionde söndagen efter pingst. Temat är ”Trofast förvaltning av Guds gåvor”.

PSALMFÖRSLAG

318, 454, 457, 181 (N).

Psalmerna är valda av Dag-Ulrik Almquist.

VECKANS PERSON

MARIA EKLUND är Kyrkpressens nya illustratör. Hon tecknar illustrationen till betraktelsen som ses på den här sidan i tidningen varje vecka.

Så här beskriver Maria sig själv: ”Jag bor med man och tre barn i Jakobstad. Jag arbetar som klasslärare i Nykarleby och har en reklambyrå tillsammans med min man. Mina främsta intressen är inredning, trädgård och musik.

KALENDERN 31.7–6.8

DOMPROSTERIET

BORGÅ
TO 30.7 kl. 12: ORGELKVART I DOMKYRKAN, Elke Unt
KL. 14: KAFFEANDAKT I CAFÉ ANKARET i församlingshemmet, Juntunen och Busk-Åberg
KL. 20: MUSIK I DOMKYRKAN, Pauliina Almonkari, traversflöjt; Heidi Äijälä, kantele
SÖ 2.8 KL. 12: HÖGMÄSSA MED KONFIRMATION I DOMKYRKAN, (Pelling 1) Stråhlman, Wilén, Helenelund.
KL. 15: FRILUFTSGUDSTJÄNST I MJÄVIKEN, Vessö, Stråhlman, Helenelund
KL. 18: GUDSTJÄNST I SVARBÄCK-SPJUTSUNDS SKÄRGÅRDSKYRKA, Stråhlman, Kerstin Busk-Åberg
TI 4.8 KL. 12: ORGELKVART I DOMKYRKAN, Minna Wesslund
TO 6.8 KL. 12: ORGELKVART I DOMKYRKAN, Elke Unt
TO 6.8 KL. 20: MUSIK I DOMKYRKAN, Jarkko Yli-Annala, orgel; Merja Halmetoja, sopran
ÖPPNA DAGKLUBBARNAS STARTAR VECKA 34: Barn är välkomna tillsammans med en vuxen för att fira andakt, pyssla och träffa andra. Ingen förhandsanmälan. Serveringsavgift 2 €. Öppna dagklubb ordnas på följande ställen: Mariagården, Slingervägen 1, Gammelbacka, tisdagar kl. 9–11 Vessö, Svenskborg, Vessövägen 191, torsdagar kl. 9.30–11.30 Värberga, Sampovägen 1, fredagar kl. 9–11

LAPPTRÄSK
SÖ 2.8 kl. 10: Högmässa i kyrkan, Anita Widell, Antti Jokinen

LILJENDAL
SÖ 2.8 kl. 12: Tvåspråkig högmässa i kyrkan, Anita Widell, Antti Jokinen
TO 6.8 kl. 9.30: Öppet Café i An-nagården, Gina Nyholm

LOVISA
Högmässa med konfirmation: sö 2.8 kl. 9.30 (Obs tiden!) i kyrkan, af Hällström, Jokinen, Karlsson
Sommarcafé: on 5.8 kl. 13 i församlingssgården.

PERNÄ
Högmässa: sö 2.8 kl. 10.00 i kyrkan, Minna Silfvergrén, Marcus Kalliokoski.
Läsmöte: to 6.8 kl. 18.00 hos Solveig Forsbäck i Ribäckbacken.

SIBBO
S:t SIGFRID: Sö kl. 12 mässa Gun Lundell, Lauri Palin.
Sommarmusik i Sibbo: To 6.8 kl. 19:30, Sibbo kyrka. Blåskimrande kväll: Tiina Paloniemi, Heli Närhi, Lasse Riutamaa, Aku Rantama, Seppo J. Järvinen. Fritt inträde, program 5€. Klockstapelcafé med Marthor. I samarbete med Sipoon suomalainen seurakunta.
Utfärd till Nilsas: On 19.8 kl. 10–

15:30. Fri samvaro & god mat, möjlighet till simning, pyssel, sång m.m. Pris 5€. Skjuts vid behov. Anmälningar till Ann-Lis Biström (0505663690) senast 6.8.

HELSINGFORS PROSTERI

JOHANNES
Mer information på Johannes hemsida: www.helsingfors-samlingar.fi/johannes
SÖ 2.8
kl. 12: Högmässa i Johanneskyrkan. Westerlund, Böckerman.
MÅ 3.8
kl. 13–15: Sommarcafé i Hörnan, Högbergsgatan 10.
ON 5.8
kl. 14: Sommarcafé i S:t Jacobs kyrka. Lindström, Henricsson.
kl. 19: Helsingfors Orgelsommar i Johanneskyrkan. Agnes Goerke, orgel. Fritt inträde, program 7€. To 6.8
kl. 12: Klavertramp i Berghälls kyrka. Böckerman. Servering och presentation av musiken i kapellsalen efter framförandet.

MATTEUS
Matteus hemsida: www.matteus.fi
Kansliet är öppet under juli: må, ti, to kl. 9–14, på fredagar telefonfönd kl. 9–14.
MATTEUSKYRKAN Åbohusvägen 3
SÖ 2.8: ingen högmässa i Matteuskyrkan.
ON 5.8 kl. 12.30–14: sommarträff, Hallvar. Program och servering i Matteussalen. Varmt välkommen med! Serveringsavgift 3 euro.
ÖSTERSUNDOM KYRKA Kapellvägen 65
SÖ 2.8 kl. 12: folkvisegudstjänst, Rönberg, Sundroos och folkmu-siker. Kyrkkaffe.
Höstens knatte- och babyrytmik: Kom med och sjung, dansa, spela och lek tillsammans med andra barn och föräldrar! Knatte- och babyrytmiken är för barn från 3 månader till 4 år. Vi träffas i grupper, enligt barnens ålder, på tisdagar från kl. 9.30. Efter sångstunden umgås vi över en kopp kaffe. Anmälan och frågor till Catarina Bärlund-Palm catarina.barlund-palm@evl.fi senast 21.8. Start i september. För anmälan behövs: barnets för- och efternamn, ditt för- och efternamn, er gatuadress, ditt telefonnummer. Ledare: Daniela Forsén. Plats: Matteus församlings utrymme, Åbohusvägen 3, 2 vån.

PETRUS
www.petrusforsamling.net
SÖ 2.8:
– kl. 10 Högmässa: i Åggelby gamla kyrka, Brofogdev. 12. Sandell, Hilli.
– kl. 10 Högmässa: i Munksnäs kyrka, Tegelst. 6. Camilla Norkko, Ahlberg.

HELSINGFORS PROSTERI SOMMAREN 2015: Hela programmet för de svenska församlingarna i huvudstadsregionen publicerades i Hbl:s sommarbilaga

5.6.2015.
LEKHOLMEN:

På Lekholmen har man ända sedan starten år 1937 bedrivit en öppen verksamhet som kallas holmbo-verksamheten. Mellan 1.6 och 9.8 är Lekholmen öppen för dig som är över 15 år. Du kan komma ut för att umgås med vänner, njuta av naturen och för att ta del av den andliga gemenskapen. Lekholmens sommarprogram består av allt från simning och lek till djupa diskussioner och stämmingsfulla andakter. Bekanta dig med sommarens program, som ordnas av Petrus, Matteus och Johannes församlingar. www.lekholmen.fi Välkomna!
DU HINNER ÄNNU BESÖKA SVARTHOLMEN fram till den 16 augusti:

Svartholmen är en oas mitt i huvudstaden. Holmen är Helsingfors kyrkliga samfällighets verksamhetscentrum belägen nära Drumsö. Du kan fara dit t.ex. med familjen och njuta av naturen, solen och havet samt delta i olika aktiviteter. I kapellet hålls regelbundet andakter. I kantinen kan Du äta en förmånlig lunch kl.12–14 och dricka en kopp kaffe eller te med en jätteöf till efterrätt.

Turbåt avgår till Svartholmen från ”Svartholmens brygga” vid Edesviken. Det finns skyltar. Närmast bryggan kommer buss nr 24 dvs. hållplatsen är på Södra Hesperia-gatan. Ett stort antal bussar och spårvagnar stannar vid Apollonatans hållplats på Runebergsgatan. Vandra därifrån längs Södra Hesperia-gatan och sedan fram till bryggan. Det är bäst att använda kollektivtrafikmedel då det bara finns ett begränsat antal parkeringsplatser vid bryggan. Du kan stiga på följande spårvagnar och bussar: spårvagnarna 8 och 2 samt bussarna 14, 18, 39, 41, 42, 45, 70T och 205. Turbåten kör enligt följande: till Svartholmen: ti, fr, lö, och sö kl.9, 10, 11, 12, 13, 15, 16. On och to 9, 10, 11, 12, 13:15, 14, 15, 16, 17, 18. Från Svartholmen: ti, fr, lö och sö 10:40, 11:40, 13, 13:40, 14:40, 15:40, 16:40, 18. On och to 10:40, 11:40, 13, 13:40, 14:40, 15:40, 16:40, 17:40, 19, 20, 21.

Tfn till Svartholmen: 09-23402590. E-post: mustasaari(at)evl.fi

Mer info: www.mustasaarentoimintakeskus.fi

DEJOUR FÖR SAMTALSTJÄNST: Kan du för att jobba för en givande viktig medmänsklig insats? För nya samtalstjänstdejourer inleds en kurs i oktober 2015 i Helsingfors. Kursen omfattar 30 timmar och den ger en mångsidig bakgrund för att bemöta personer som ringer till Samtalstjänst. Via kursen kan man också gå vidare till fortbildning för att svara på meddelanden i nätjouren eller på brevjurens brev. Församlingsmedlemskap förutsätts samt en förmåga att lyssna. För urval till kursen vänligen kontakta tf verksamhetsledaren Astrid Nurmivaara tfn 050-3800660 eller e-post: astrid.nurmivaara@evl.fi.

Församlingarnas samtalstjänst: dejourerar på tfn 01019-0072 (från utlandet +358 1019 0072)

RADIO & TV

Andrum kl. 6.54

VEGA

(med repris 9.10)

Fre 31.7 Om Hammarlands kyrka. Redaktör: Hedvig Långbacka Lö 1.8 8.53 Familjeandakt. Lars Collmar läser ur sin bok *Helga Hund i Betlehem* (repris från 3.9.2005) **Må** 3.8 Pamela Granskog, Helsingfors (repris från 3.5.2013) **Ti** 4.8 Kaikka Växby, Vanda **Ons** 5.8 Maria Sundblom Lindberg, Helsingfors (repris från 6.5.2013) **To** 6.8 Peter Sjöblom, Vörå.

Aftonandakt kl. 19.15

VEGA

Fre 31.7 Psaltarens poesi. Uppläsare: Mårten Lindblom (repris från 12.3.2003) **Lö** 1.8 17.58 Ett ord inför helgen, Ekenäs kyrka. **Sö** 2.8 Lars-Erik Björkstrand, Jakobstad **Må** 3.8 Ann-Christine Marttinen, Helsingfors **Ti** 4.8 Bibelstudium över Apostlagärningarna med Stig-Olof Fernström (repris från 9.10.2014) **Ons** 5.8 Tro och liv. Maria Sten och Hedvig Långbacka, Helsingfors **To** 6.8 Leif Olin, Sundom.

Gudstjänst kl. 13.03

VEGA

Sö 2.8 Musikgudstjänst med Ekenäsnejdens svenska församling. Predikant: Anders Lindström.

ALLKRISTET MAXMO

Sommarmöten på dansbanan

Allkristna sommarmöten ordnas i Maxmo 31.7–2.8. Huvudtalare är Ingemar Helmner från Sverige. På sång och musik bjuder Wörship, Trinity, Karenkören, Church Hill Boys, med flera. Mötena inleds fredag kl. 19 i Pingstkyrkan i Särkimo. På lördag hålls samlingar på Maxmo dansbana och på söndag blir det "Sångstund mitt i byn". Dagarna avslutas med nattvardsgudstjänst. Parallellprogram ordnas för barn. Arrangörer är församlingar och kristna föreningar i Maxmo. Mer information på www.maxmomoten.nu.

Böcker i nätet allkristet.fi
Och i vänstäderna Karleby & Jakobstad

Välkommen 7–9.8.2015 till Korsholm och

Evangeliföreningens missionsfest!

MOTTO ÄR "FÖLJ MIG!". Festplats är Korsholms kyrka om inte annat anges.

ARRANGÖRER är Svenska Lutherska Evangeliföreningen i Finland r.f. (SLEF), Korsholms svenska församling och Evangeliska folkhögskolan. Särskilt barn- och ungdomsprogram ordnas vid flera tillfällen.

HELA PROGRAMMET finns på www.slef.fi

FREDAG 7 AUGUSTI

14.30 **Välkomstmöte**. Berndt Berg, Kristian Sjöbacka, Brita Jern, Iskmo strängband.
16.00 **Bibelstudium**. Ut ur Egypten ... Stig-Olof Fernström.
Sångprogram Gun Erikson, Samuel Erikson, Göran Stenlund.
19.00 **Kvällsmöte**. Albert Häggblom, Evans Orori, Tua Sandell. Feststrängbandet, Lutherkvintetten. Servering efter mötet.
21.30 **Kvällsmässa**. Leif Erikson. Korsholms kammarorkester.

LÖRDAG 8 AUGUSTI

10.00 **Fläktar från fälten**. Johanna och Jonny Wargh, Ingrid Jern. Skype-intervju med missionärerna i Samburu. Missionärssträngbandet.
12.15 **Bibelstudium**. ... till hela världen Stig-Olof Fernström. Sång Emma Lönnqvist.
Samlingar med andakter:
• 13.30 **Korsholms kyrka**. Sångsamling, Göran Stenlund, Rune Fant.
• 14.00 **Bragegården**. Sångsamling kring Sionsharpan, Tuomas Anttila.
• 14.00 **Iskmo bönehus**. Jan-Erik Back.
• 15.00 **Ruinerna**. Sång av Ungdomskören Evangelicum.
16.00 **Familjegudstjänst**. Kristian Norrback. Festens barnkör.
19.00 **Missionskväll**. Torsten Sandell, Alf och Mona Wallin. Ungdomskören Evangelicum, SLEF:s sommarkör, karasträngbandet, Efos lystringsång. Paus med servering.

SÖNDAG 9 AUGUSTI

10.00 **Högmässa med nattvard**. Berndt Berg, Stig-Olof Fernström. Korsholms svenska församlings kyrkokör. Radiering för Radio Vega.
13.00 **Missionsfest**. Ingvar Dahlbacka. Ungdomskören Evangelicum, Forna Ungdomskören.
Avslutningskaffe.

varje kväll kl.20–24. En webbase-rad hjälptjänst finns på adressen <http://evl.fi/natjour>. Användaren behöver inte uppge namn, e-postadress eller andra uppgifter som kan leda till identifiering utan väljer själv en signatur och ett lösenord. Ring eller skriv när Du behöver stöd!
KAMPENS KAPELL: är öppet vardagar 8–20 och veckoslut samt helgdagar 10–18. **Mer info:** www.helsingforsforsamlingar.fi

• **DEUTSCHE GEMEINDE**
So 2.8. 11 Uhr: Abendmahlsgottesdienst (Panzig)

MELLERSTA NYLANDS PROSTERI

• **ESBO**
Högmässa sö. 2.8: Esbo domkyrka kl. 12.15. Rönberg, Bengts, Sabina Kyllönen. Predikan av missionär Torsten Sandell. Klockstapelkaffe.
Musik i sommarkvällen: Esbo domkyrka sö 2.8 kl. 19. Espoon Barokki. Corelli, Muffat, Händel. Fritt intr.
De vackraste sommarsångerna: Kalajärvi kapell lö 8.8 kl. 15. Wikman, Sabina Kyllönen.
Sommarträff med andakt & kaffe: Olars kyrka, svenska sidan, varje ti kl. 13–14.30.

Välsignelse av förstaklassister: Esbo domkyrka må 17.8 kl. 18–18.30. Ertman, Wikman. Kvällste/soft. Mattby kapell on 19.8 kl. 8.15. För eleverna i Mattlidens skola. Ertman, Wikman. **Mer info:** Kira Ertman, 050–358 1014, kira.ertman@evl.fi

Miniorklubbarna för 7–12-åringar startar vecka 34: Köklax kapell, Handelsb. 1, ti och fre kl. 13–16. Start 18.8. Mattby kapell, Lisagr. 3, må och fre kl. 13–16. Start 17.8. Sökö kapell, Sökögr. 3, ti och to kl. 13–16. Start 18.8. Vindängens skola, Vindgr. 8 A, fre kl. 14.15–15.45. Start 21.8. Avgift för material och mellanmål: 90 € för höstterminen 2015 för klubbarna i Köklax kapell, Mattby kapell och Sökö kapell. 45 € för klubben i Vindängens skola. **Mer info:** Helena Aitti-Lindberg, tfn 040 763 6250,

helena.aitti-lindberg@evl.fi Elektronisk anmälan: www.esboforsamlingar.fi/miniorklubbar

Vigseldag på Esbodagen 29.8: Esbo domkyrka, lö 29.8, vigsjar varje halvtimme kl. 18–21. Församlingen bjuder på kaffe och brölloppstårta i församlingsgården. Anmälan via Esbo församlingars servicecentral, Kyrkog. 1 i Esbo centrum, öppet sommartid må-fre kl. 9–15, tfn 09 8050 2601, e-post palvelukeskus.espoo@evl.fi
GA-spring i höst: Carl Haglund öppnar Esbo svenska församlings Gemensamt Ansvar-motionsjippo söndag 13.9 kl. 15. Start vid Mata-skärs parkeringsplats, Mataskärv. 3. Du kan gå eller springa ca 6 km längs spånbanan. Pris 20 €, för efteranmälda 25 €. Intäkterna går oavkortade till insamlingen Gemensamt Ansvar. Anmäl dig senast 9.9 på www.esboforsamlingar.fi/GA-spring

GRANKULLA

Sö 2.8 kl. 12 Högmässa: Sara Medberg, Anne Hätönen. Kaffe i nedre salen.
Ti 4.8 kl. 9.30–11 Diakonimottagning: och brötdelning.
Kl. 13.30–15 Sommarcafé: på kyrkans innergård.

KYRKLÄTT

Högmässa: sö 2.8 kl. 10 i Haapajärvi Kyrka, Lars-Henrik Höglund, Heidi Åberg-Ylivaara.
Högmässa: sö 2.8 kl. 12 i Kyrkslätt Kyrka, Lars-Henrik Höglund, Heidi Åberg-Ylivaara.
Sommarcafé: to 6.8 kl. 12 i församlingshemmet i Kyrkslätt. Bullfest.
Välsignelse av förstaklassisterna: sö 9.8. kl. 18 i Kyrkslätt kyrka. Lars-Henrik Höglund.
Kyrkoherdeämbetet öppet i augusti: må-to kl. 9–11.30 och 12.30–15. Fredagar stängt. Tel. (09) 8050 8292. Epost kyrkslatts.svenska.forsamling@evl.fi. www.kyrkslattsvenska.fi

TAMMERFORS

Lö 1.8: Blomsterkonsert kl 19 i Viinikka kyrka, flöjtister från Tamperen Huulikulubi uppträder. Fritt inträde
Sö 2.8: Högmässa med konfirmation kl 11 i Gamla kyrkan, Kim Rantala, Linda Leskinen, Eila-Sisko Kanerva och Hanna-Maarit Kohtamäki

VANDA

Pastorskansliet: håller sommaröppet juni-aug. ti.–fre. kl. 9–13, måndagar stängt.
Prästdejour: på kansli onsdag – fredag under sommarmånaderna.
Diakonimottagning: endast på torsdagar kl. 10–11.30 (juni-aug)
Högmässa: i Helsing kyrka S:t Lars sö. 2.8 kl. 10. K. Andersson, K. Varho

RASEBORGS PROSTERI

EKENÄSNEJDENS SVENSKA EKENÄS SOMMARKONSERTER

to–sö 30.7–2.8
Öppningskonsert: to 30.7 kl. 15 i Ekenäs kyrka, Finländska Kammarorkestern, dir. Jukka-Pekka Saraste. Fritt inträde.
Lunchkonsert: fr 31.7 kl. 12 i Tenala kyrka. Niels Burgmann.
Lunchkonsert: fr 31.7 kl. 14 i Bromarvs kyrka. Niels Burgmann.
Orgelmusik: lö 1.8. efter helgmålsringningen kl. 18 i Tenala kyrka, Henry Jakobsson.
Högmässor/Gudstjänster 2.8: Kl. 10 Ekenäs kyrka. Musikgudstjänst (tvåspråkig) med medlemmar från Finländska Kammarorkestern. Radiering. A.Lindström, N.Burgmann.
Kl. 10 Tenala kyrka GDT. S.Söderlund, P.Nygård.
Kl. 12 Bromarvs kyrka. S.Söderlund, P. Nygård.
Kl. 18 Snappertuna kyrka KVM. T.Wilman, N. Burgmann.
Info: www.ekenasnejdensforsamling.fi

INGÅ

Sö 2.8: 10 sön e pingst, kl 10 högmässa i Ingå kyrka, Hellsten, Forsman.
Ti 4.8: kl 14 sommarcafé i Prästgården. Missionssyfsöreningen.

KARIS-POJO

Högmässor, Sö 2.8: kl. 10 i S:ta Katarina kyrka, Karis. kl. 12 i S:ta Maria kyrka, Pojo.
Mera info: www.karis-pojoforsamling.fi

ESBO STIFT

LOJO

Sö 9.8. kl.18.00: Nya ettornas välsignelse i Virkby kyrka. Kuismanen och kyrkvård Strömberg. Kvällste.
Braskväll 20.8. kl 17: hos Britta Nordström, Heinäsäng 79, i Lill-Tötar. Kuismanen.
Sö 23.8. kl.13.00: Högmässa i Lojo kyrka.
Vid behov av taxi till gudstjänst, mässa eller svenska kretsen: kontakta chauffören Marko Kytölä tel 040 546 5549 senast dagen innan.
Taxin kostar 5,00€ tur och retur

REGION 2

ÅBOLANDS PROSTERI

VÄSTÅBOLAND

Sö 2.8. kl.12: Hela församlingens gemensamma högmässa i Pargas kyrka, Backström, Taulio.
Programmet inleds men en presentation av Pargas kyrka kl. 11.30. Efter högmässan följer en presentation av Gideonerna i Åboland och därefter missionslunch i Pargas församlingshem ca kl. 13.30. Frivillig lunchavgift till förmån för missionen. Busstransport från skärgården enligt följande: kl. 9.20 Korpo kyrkby – kl. 9.30 Galtby (Houtskärbor bör ta sig till Galtby med 8.50-färjan från Kittuis) – kl.10.10 Nagu kyrka. Bussresenärerna bjuds på förmiddagskaffe i Pargas församlingshem kl. 11 innan programmet i kyrkan börjar. Returbussen till skärgården startar ca kl. 14.30 efter missionslunchen. Anmälningar till busstransporten tas emot av kyrkoherdeämbetet i Pargas, tel 040 3124 410 eller e-post vastabolands.forsamling@evl.fi, senast fredag 31.7.
Pargas församlingsdistrikt:
Lö 1.8. kl 16: Missionens sommarsamling hos Keth Sainio i Vepo.
On 5.8. kl 18: Veckomässa i kyrkan, Heikkilä, Lehtonen.

ÅBO

Sö 2.8 kl. 12: Högmässa i Skarpskyttekapellet, Domkyrkan. Mullo, Forsman **ons 5.8 kl. 13:** Sommarcafé i Aurelia (1 vän.), öppet hus för alla åldrar.
UTFÄRD TILL SENAPS, onsdag 16.9: Start från Ortodoxa kyrkan kl. 12.30, retur ca.16.00. Pris 10€, inkl. kaffe + bussresa. Anmälningar till församlingssekreteraren (040–3417458)

ÅLANDS PROSTERI

HAMMARLAND

2.8 10 sö e pingst:
Nattvardsgudstjänst: på Hammargården kl 13. Ingemar Johansson, Berit Paulsson.

JOMALA

Sön 2.8. kl. 11: Högmässa S Ång, E-H Hansen, kyrkkaffe.

MARIEHAMN

02.08 Högmässa: kl. 11 i S:t Görans, Sirrka Liisa Enqvist, G K.
04.08 Öppningskonsert: kl. 19 i S:t Görans. Programblad 20/15€. Arr. Kulturföreningen Katrina
05.08 Lunchkonsert: "Lunch med Nielsens vänner" kl. 12 i S:t Görans kyrka. Programblad 15/10€. Arr. Kulturföreningen Katrina
06.08 Lunchkonsert: "Reserverat för lunch" kl. 12 i S:t Görans. Programblad 15/10€. Arr. Kulturföreningen Katrina
Vägkyrkan: S:t Görans, öppet: vardagar kl. 10–18, lördagar kl. 10–16.
Sommarcafé S:t Görans, öppet: vardagar kl. 11–16 (22.06–07.08).
Kyrktaxi mot beställning, tfn 19500.

SUND-VÄRDÖ

Söndag 2.8 kl. 11.00: Gudstjänst i Sunds kyrka. Eva Lindblom.
Kl. 14.00: Friluftsgudstjänst på Bussö (vid regn i Lumparlands kyrka). Liisa Andersson, Roger Syrén.

NÄRPES PROSTERI

KORSNÄS
Sö 2/8 18.00: Högmässa i kyrkan, Mats Björklund, Desere Granholm. (Obs tiden!)
Läger: för vargungar, järvungar, loungar och juniorer 6–7.8 på Strandhyddan. Lägeret börjar to kl. 10, och avslutas fre kl.15. Den som vill kan bo i eget tält. Anmäl till Jan-Ola 044 4101823 senast ti 4.8.

KRISTINESTAD

Kristinestadsvenskaforsamling.fi
Gudstjänst: sö 2.8 kl 10 i L.fjärd. Lövdahl, Nilsson. Kl 12 gudstjänst i K:stad, Lövdahl, Nilsson
Sommarkväll på Jonnsborg: on 5.8 kl 19 Tema: "Gud i vår vardag – plock ur livet". Johan Eklöf, Stig Kronlöf och Anne Grahn medv., sångprogram, servering

NÄRPES

Sö 2.8 kl 12: Högmässa Lassus, G.Lindén.

ÖVERMARK

Sö 2.8 kl 14: Gudstjänst Ingvesgård, Wikstedt.
To 6.8 kl 18: "En blick på islam i mel-lanöstern" i förs.hemmet, Tua o Torsten Sandell, Jakobsson. Servering.
Pärton
Sö 2.8 kl 10: Högmässa Sundqvist, G.Lindén.
To 6.8 kl 20: "Musik i augustikvällen" Ann-Katrin Burman sång, Yngve Lithén saxofon, Rodney Andrén piano o orgel. Frivillig kollekt.

KORSHOLMS PROSTERI

BERGÖ

To kl 19: Konsert i kyrkan med Church Hill Boys, Kristoffer Streng, Simon Granlund
Sö kl 14: Högmässa, Björklund, Benita Lidman
Kyrkoherde Mats Björklund har semester 5.8–8.9. Vikarie är församlingspastor Cay-Håkan Englund.

KORSHOLM

Högmässa: 2.8 kl 10 i kyrkan, Berg och Westerlund.
Öppningskonsert för musikfestspelen: 30.7 kl 19 i kyrkan. Inträde.
Församlingsutfärd: 27.8 till Maxmo o. Maxmo kyrka. Utställning o. musikstund med Sibeliusmusik vid Tottesunds herrgård, guidning. Lunch vid skärgårdslägret Varppe i Västerö, besök o. kaffe vid Klemetsögdarna. Start från Smedsby församlingsgård kl 10. Anmälan 06–3560500 senast 21aug. Avg. 30 €.
Prosteriets pensionärsutfärd: för Kors-holms- och Vasabor fre. 21.8 till Öst-erhankmo, gäst Ruth Westerlund, natt-wardsmässa Siv Jern. Lunch, eftermiddagskaffe o. smörgås. Start kl 11, hemfärd 16.30, Avg. 10 € (kontant bet.). Anmälan senast 4.8 till tel. 06–3560500.

KVEVLAX

Högmässa: sö kl.10, Snellman, Andrén.
Konsert: Korsholms musikfestspel sö kl. 17 i kyrkan. Inträde 20 €.
Prosteriets pensionärsutfärd: till Öst-erhankmo lägergård ti 18.8. Nattwards-mässa med Tomi Tornberg. Dagens gäst Ruth Westerlund. Lunch och kaffe. Pris 10€. Anm. senast 4.8 till Ruth Westerlund 044–0462312.

MALAX

Kvällsmässa: sö 2.8 kl 18 i kyrkan. Norr-back, Erica Nygård.
Träffpunkt Socken: On 5.8 kl 10–14 för vuxna daglediga i Malax med omnejd. Vi umgås kring hälsofrämjande program och blir serverade varm sopplunch och kaffe för 3 euro. Loppis.
Diskussionsgruppen: Amici in spiritu to 6.8 kl. 19 i KH. Kristian inleder: Är religion en nödvändighet?

PETALAX

Högmässa: sö 2.8 kl. 11, Björklund, Lidman.
Prosteriets pensionärsutfärd: to 20.8 till Österhankmo lägergård. Sista an-mälningdag 4.8 till pastorskansliet tel. 063470274 eller petalax.forsamling@evl.fi

REPLIT

Gudstjänst: Replot sö kl. 10. Kaski, Nygård.
Ekumenisk friluftsgudstjänst: på Bränn-kull i Replot sö kl.14. Glenn Kaski, Leif Galls. Servering.

SOLF

Musikfestspelens konsert: fre kl 21 i kyrkan, Schumann-kvartetten, inträde 20/17/10€.
Gudstjänst: sö kl 18 Snellman, Wargh.
Prosteriets pensionärsutfärd: to 20.8. till Österhankmo lägergård, buss avgård kl 10 från församlingshemmet, avgift 10€. Anm senast 4.8. till pastorskansliet tel 344 0026.

VASA

TREFALDIGHETSKYRKAN
Högmässa: sö kl 13 Hänninen, Vidjeskog.
Aftonmusik: to 6.8 kl 19.30 Laura Lammi, oboe, Valtteri Tuomisto, piano, orgel. Fritt inträde.
Prosteriets pensionärsutfärd: till Öst-erhankmo lägergård fr 21.8. Anmälan till pastorskansliet tel 06–3261309 senast 4.8. Skjuts ordnas.
SUNDOM KYRKA
Högmässa: sö kl 10 Hänninen, Vidjeskog.

PEDERSÖRE PROSTERI

ESSE

Fr kl 20: Ungdomssamling i Fyren, Lampa.
Sö kl 10: Gudstjänst i kyrkan, Lampa, Sundelin, textläsare: Bengt Forsblom, dörrvärdar: Ytteresse nedre
-kl 14: Sammankomst i Punsar bö-nehus.
Ti kl 19.00: Korsholms musikfestspel ordnar konsert i Achreniusallsalen. Senja Rummukainen, cello. Marko Hilpo, Frank Berger.
Sö 12: Gudstjänst i kyrkan, Krokfors, Borgmästare.
14: Sommarkudstjänst vid Nabba, Krok-fors, Borgmästare.
15: Sammankomst i Skutnäs bönehus, Sture Wargh.
19: Fokus i FC, Lucas Eriksson.
20: Musik i sommarkvällen i kyrkan, Jennie Högborg, blockflöjt & krumhorn,

Julia Andersson, cembalo, Marjukka Puutio, cello, Zvezda Alekseeva, orgel. Andakt Salo.
Ti 13: "Kvar i stan" i FC. "Aktivt liv för god hälsa", Pehr Löv.

KRONOBY
Ungdomssamling: lö 1.8 kl 19.30 vid Sommarhemmet.
Högmässa: sö 2.8 kl 12, (OBS tiden), Timo Saitajoki, Mikael Heikkilä, Slotte-Bäck-Storå läslag.

LARSMO
Fre 31.7 kl. 20 Ungdomssamling: vid prästgården.
Sö 2.8 kl. 10 Högmässa: Jakob Edman, Sjöblom, Victoria Enkvist. Kyrkvård: Finholm.
- kl. 14 Skärnömet på Öuran: tillsammans med baptistförsamlingen. Daniel Victorzon, Jakob Edman, Pedersöre blåsorkester. Obs! Avfärd från Kackur båthamn kl. 12.45, som under tidigare år. I händelse av regn hålls mötet i kapellet i Kackur.
To 6.8 kl. 18 Nattvard: vid Sandlundens, Sjöblom, Enkvist.

NEDERVETIL
Andakt: vid Sandbacka vårdcenter to 30.7 kl 14.
Finsk messu: sö 2.8 kl 10, khden, Martin Store.

NYKARLEBY
NYKARLEBY
Sö kl 10 Gudstjänst: kyrkan, Edman, Ringwall
-kl 18 Sånggudstjänst vid Loppa: Edman, Ringwall. Båtskjuts fr. Tullmagasinet 17.30.
Må kl 19 Konfirmandföräldrasamling: fh
MUNSALA
Sö kl 12 Högmässa: Kuni, Lilius
JEPPÖ
Sö kl 10 Gudstjänst: Kuni, Lilius

PEDERSÖRE
Gudstjänst: Sö 10 i kyrkan, Lars-Erik Björkstrand, kantor Diana Häggblom, textläsare Johanna Eklund, dörrvärdar Sandsund
Sammankomst: Sö 15 i Flyngängens bönehus, Staffan Snellman, tolkning
Ungdomarnas program, Hällsand sommarhem:
- Fr 19 Ung gudstjänst med nattvard
- Ti 19 Tisdagschill
- On 19 18+afton, samling för unga vuxna

PURMO
To (30.7) kl. 14: Andakt i Purmohemmet
Sö kl. 11.00: Högmässa i kyrkan, Portin
To kl. 14: Andakt i Purmohemmet

TERJÄRV
Gudstjänst: sö 2.8 kl 10 khden, Sven-Olof Ray.
Andakt och gemenskap: i Kortjärvi bönehus sö 2.8 kl 19.
Karasamling: vid Grundfors kvarn må 3.8 kl 19, Sture Nyholm medv.

DOMKAPITLET

Kaplanstjänsten i Jeppo kapellförsamling i Nykarleby församling har inom utsatt ansökningstid sökts av församlingspastorn i Kronoby församling Henrik Östman.

Kyrkoherdetjänsten i Vörå församling har inte fått någon sökande.

HJÄRTLIGT TACK

för alla gratulationer, närvaro, gåvor och inbetalningar med anledning av min bemärkelsedag!

Roger Rönnberg

TRO DET ELLER INTE!

Nya fönster till huset eller stugan till mycket förmånligt pris.

T.ex. till EH-hus fr. ca 2500 € eller stugan fr. ca 800 €. (Slutligt pris beroende på antal fönster och storlek).

Från oss moderna och förmånliga PVC-fönster

Vi söker aktiva seriösa egna företagare som återförsäljare i hela landet.

Kontakta: Harry Backlund tel 0500-953410 eller e post: harry.backlund@exellent.fi

TA KONTAKT!
DET LÖNAR SIG SÄKERT!

Exellent Trading

0400-340 093 www.exellent.fi

LEDIGA TJÄNSTER

Ordinarie diakonitjänst i Lemland-Lumparlands församling.

Läs mer:
www.lemland-lumparland.evl.ax

GUDSTJÄNST

Söndagen den 2 augusti håller Frälsningsarmén i Vasa gudstjänst kl. 13.00. Kaptenerna Hildegunn och Geir Sodal leder och predikar. Alla är hjärtligt välkomna!

FAMILJEANNONSER

Olof Göthelid 80 år

Jag fyller 80 den 7 augusti. Jag har vad jag behöver. Men den som vill kan ge en gåva till det bistands- och missionsarbete som Missionskyrkan i Finland utför (Australien, Brasilien, Centralasien, Europa, Grekland, Himalaya, Mongoliet, Tanzania). Detta har varit en stor del av mitt liv i många år. **Olof Göthelid**

Sänd din gåva till
Missionskyrkan i Finland,
Konto FI57 4055 1020 2570 71. Märke Olof 80.

MARKNAD

ÖNSKAS HYRA

Ansvarsfull flicka från Ekenäs önskar hyra en etta i Helsingfors. Kommer att studera akutvård vid Arcada i höst. Rök- och djurfri! ellen.westerlund@outlook.com 0440234239

1-års studerande vid Novia från Västra Nyland, önskar hyra bostad fr.o.m 1.8 runt Vasa centrum/Brändö. 0451337109

Skötsam, rökfri, pålitlig ung man från Borgå inleder sina studier i augusti i Åbo och söker liten hyresbostad i centrum. Vänligen kontakta Felix 0445310594

Pålitlig, skötsam och rökfri 22-årig studerande på Novia, önskar hyra etta i Åbo, gärna centralt. Ring 040 9110577 /Vincent, Esbo.

Rökfri och ansvarsfull litteraturvetare söker en förmånlig etta eller tvåa i centrum av Åbo. Tel. 044-281160/Miranda

Två unga skötsamma män som börjar studier i H:fors önskar hyra en lägenhet i huvudstadsregionen. 0440645587/Niklas

Skötsam 16-årig musik-studerande söker bostad/litet "krypin" i Jakobstad Tel. 0503091560

Studerande önskar hyra etta i Helsingfors, 5-15 km från centrum. Tel: 0500-562577

Ordningsam, rök- och djurfri barnmorskestuderande söker lägenhet i centrala Helsingfors. Tel:04573425811

Önskas hyra en etta eller tvåa i Vasa Brändö, alternativ Vasa centrum. Hyra max 500€ svar så fort som möjligt före 3.8.2015, tel.0408465106

Skötsam juridikstuderande från Åland söker bostad i Helsingfors. 04573433282, pernila_1995@hotmail.com

Fri-idrottande, seriös idrotts-instruktör studerande vid Arcada i Helsingfors behöver ha tak över huvudet fr.o.m augusti. Inneboende, kämppåkaveri, allt beaktas. Julia 050-4381367 eller juliasydholm@gmail.com

Kvinnlig studerande vid linjen för hälsovård söker bostad i Åbo fr.o.m. oktober. Hyra max 450€. Tel: 0505719901

Två skötsamma rökfria ungdomar önskar hyra etta eller tvåa i Helsingfors med omnejd fr.o.m. hösten 2015. För tillfället bostadslösa. Tel: 040-0586291

Etta i Åbo sökes. Max 400 hyra. Gärna nära till Åbo Akademi. Tel.0466466834

Skötsam studerande söker lägenhet i Helsingfors. Etta eller mindre tvåa i närheten av Arcada. Tel:0451200379

Ingenjörstud. flicka önskar hyra etta i Vasa centrum fr. 1.9. Ring Fredrika 050-4622014

Lärling önskar hyra liten lägenhet/inneboende i Esbo från hösten. Rökfri. 050-57 33 486

Nygift par önskar hyra tvåa i Helsingfors. Inga husdjur, rökfria. Tel: 050-4358122/Ellen Norkko

Skötsam och rökfri österbottensk tjejl söker studieboende i H:fors. Hyr du ut eller söker rumskompis, tag kontakt! 0400-918095 Malin

Studerande flicka från österbotten önskar hyra bostad i Åbo nära navigationskolan rökfri och skötsam Tel. 0505574836

Skötsam ung idrottande flicka söker bostad eller inneboende plats, i Helsingfors. Nås via: Tel 0504074613

UTHYRES

3 rum + kök + balkong i Grankulla. maria-c-krauth@web.de

Trea på Drumsö, nära stranden, 1400€/ mån. Inkl vatten för 3-4 pers. Tel: 0503733088

Möblerat radhus i Mattby för två studerande eller ett par under höst- och vårterminen, tel. 050-3307028.

2r,kv,badrum,stor balkong 46m2,västra Hfors, bra buss o. Tågförbindelse. Rökfri och djurfri. Hyra 850€+ vatten.040-5347573

Bra trerummare i Esbo, Stensvik, stark kök, 2 balkonger uthyres för ett år eller kortare tid.

All service på promenadavstånd, goda bussförbindelser Nära till badstrand Hyra 1250 e/mån inkl. vatten. Tfn 044-5550850/Marita

Snygg tvåa i Ulrikasborg, 44m2, kök,källar utrymme öv.vån, hiss, utsikt mot gård/gata, modern bastu i huset. cykel förråd, möblerad alt. omöblerad Hyra €1,100/mån + vatten €19/mån. Tel 0400 400 505/Claes

ÖNSKAS KÖPA

Önskar köpa en 1a eller 2a i H:fors centrum som första bostad. Från ett bra bolag med hyfsat pris. /Alexandra 0405617858

Europa

- 17-24.9 Franska rivieran med Andorra och Barcelona, några platser kvar
- 22-29.9 Ö-kryssning deluxe i Adriatiska havet – Kroatien till lands och till havs
- 28.9-5.10 Balkans pärlor – Montenegro, Bosnien och Kroatien
- 29.9-6.10 Rom och Sorrento med Amalfikusten, Capri och Pompeji
- 4-7.10 Kortsemester i Paris – 4 dagar i romantikens huvudstad
- 5-12.10 Irland – med Galway, Dublin & Belfast
- 31.10 Spanien, Almuñécar 3 eller 5 veckor, så du hinner koppla av ordentligt!

Norden & Baltikum

- 17-19.9 Åland – skördefest
- 25-31.10 Spa-resa till Pärnu
- 6-8.11 Weekend i Tallinn – höstmarknad
- 12-15.11 Shopping på Gekås, Ullared
- 13.11 & 14.11 Hantverkermässan i Tammerfors
- 20-22.11 Jultomtens verkstadsby i Rovaniemi

Teater och musikal Stockholm

- 25-27.9 'Det påstrukna förklädet' och 'Ladykillers'
- 15-16.10 'Kristina från Duvemåla', 'Det påstrukna förklädet' och 'Ladykillers'
- 20-22.11 'Det påstrukna förklädet' och 'Ladykillers' Helsingfors
- 24-25.10 'I love musicals' med Helen Sjöholm och Peter Jöback

*Info om övriga teater- och musikalresor på vår hemsida

Sportresor

- 3-6.9 Tjejmilen – weekend i Stockholm
- 28.1-1.2.2016 Marcialonga
- 19-22.2.2016 Tartu Ski Marathon

Långresor

- 7-14.11 Beijing 8 dagar
- 20.1-2.2.2016 Rundresa på Kuba

På vår hemsida finns även info om alla våra kortare resor; dagsresor till Umeå, konsertbussar o.s.v.

Ingves & Svanbäck

Närpes 020 7434 530
Korsholm 020 7434 520
Nykarleby 020 7815 360
www.ingsva.fi

Vår kära
Elli Marita Öhblom

f. Kuntze

* 28.12 1932 Åbo

† 05.07 2015 Kimito

Hela vägen går han med mig,
-vilken kärlek hög och rik!
Och till sist en evig vila
ger han mig i himmelrik

Med tacksamhet och saknad

Viveca
Heidi, Märten
Släkt och vänner

Jordfästningen har skett i stillhet
Urnedläggning i Houtskär vid senare tillfälle Varmt
tack för deltagandet i vår sorg

Vår kära

Viveca Ingeborg

Maria Hellöre (f.Björk)

har plötsligt lämnat oss i djup saknad.

* 24.3.1947 i Jakobstad
† 7.5.2015 i Åbo

Den stora kärleken
och den tyngsta sorgen
har inga ord.

Dennis, Marina, Luna och Julio
Lisa-Lotte, Tim, Erin och Noel
Mariann och Katarina med familjer
Arla och Peter
Clara

Tack till er som hedrat minnet av Viveca
och deltagit i vår stora sorg.

Jorfästningen har skett i stillhet.

Mixa och Matcha

FRÅGESPORT. Mixa och matcha dina kunskaper i Kyrkpressens frågesport. Vår tävlande den här veckan är Jussi Raittinen. Konstruerad av Jesper von Herten.

MEDTÄVLARE: JUSSI RAITTINEN

Namn: Paavo Juhani "Jussi" Raittinen.

Ålder: 71.

Yrke och/eller titel: Musiker.

Hemort: Helsingfors.

Favoritmat och -dryck: Allt vad hustrun Carita gör och öl.

Lyssnar helst på: Gammal country & western, rock & roll och rhythm & blues.

Favoritidrottsgren- och/eller -lag: Vattenlöpning och simning.

Rekommendera en bok! Karl Ove Knausgårds Taistelu-ni (Min kamp).

Skulle vilja resa till: En gång till till New Orleans.

Tråkigaste hemgörot: Att städa.

Slogan, motto eller ordspråk: Ja-a, så är det bara.

Om jag vore en biblisk person skulle jag vara: Juhani kommer från namnet Johannes, alltså Johannes döparen.

Min åsikt om frågesporter: Tycker mycket om dem.

FRÅGESPORTSRESULTAT: 17/25.

KLASSISKA KARELLER & EMBALLAGE

a) Rönnbär	1) Gult och orange
b) Island	2) Mörkblått, mörkgrönt och guld
c) Lakta	3) Brunt och guld
d) Omar	4) Guld och orange
e) Tosca	5) Blått och vitt

Resultat: 5/5

ÖAR I MEDELHAVET & LAND DIT DE HÖR

a) Lipari	1) Grekland
b) Formentera	2) Spanien
c) Korfu	3) Frankrike
d) Hvar	4) Kroatien
e) Porquerolles	5) Italien

Resultat: 3/5

KÄNDA MANLIGA GREKER & OMRÅDE

a) Stavros Niarchos	1) Eurovisionssångare och programledare
b) Spyridon Louis	2) President och premiärminister
c) Domenikos Theotokopoulos	3) 1500-1600-tals målare kallad El Greco
d) Sakis Rouvas	4) Maratonlöpare, OS-vinnare
e) Konstantinos Karamanlis	5) Skeppsredare, multimiljardär

Resultat: 2/5

LÖVTRÄD & PÅSTÄENDE

a) Lönn	1) Den nordliga gränsen för trädet är ungefär Björneborg-Tammerfors-S:t Michel-Villmanstrand
b) Lind	2) Har spridit sig längst norrut av alla våra ädellövträd
c) Ek	3) Är också namnet på en fiskart
d) Asp	4) Krävande lövträd som heter Fraxinus excelsior
e) Ask	5) Finlands största träd anses vara en sådan här som finns i Kimito

Resultat: 2/5

ÖSTEUROPEISKA LÄNDER & GRANNLÄNDER

a) Slovakien	1) Gränsar till bl.a. Polen, Ukraina och Österrike
b) Slovenien	2) Gränsar till bl.a. Kroatien, Österrike och Ungern
c) Ungern	3) Gränsar till bl.a. Slovenien, Slovakien och Ukraina
d) Tjeckien	4) Gränsar till bl.a. Tjeckien, Slovakien och Ukraina
e) Polen	5) Gränsar till bl.a. Tyskland, Polen och Österrike

Resultat: 5/5

Svaren: Klassiska karameller & Emballage: a-1, b-5, c-2, d-4, e-3 Öar i Medelhavet & Land dit de hör: a-5, b-2, c-1, d-4, e-3 Grekiska manliga kandidater & Område: a-5, b-4, c-3, d-1 Lövträd & Påstämde: a-1, b-2, c-5, d-3, e-4 Östeuropeiska länder & Grannländer: a-1, b-2, c-3, d-5, e-4

Soligt pensionärläger på Labbnäs

Juni kommen och åter en glädje att få bege sig till Labbnäs semesterstuga på Kimitoön. De flesta av oss var bekanta från förra sommaren, någon var ny eller nygammal deltagare.

Som ledare fungerade våra glada inspirerande diakonissor **Barbro Ollberg** och **Karin Salenius**, samt till vår glädje den unge diakoniprästen **Johan Terho**, Jocke kallad. Hjälpsam som han är fick han först agera "piccolo" då vi anlände till Labbnäs med allt vårt pick och pack. För att sedan, som Karins skämtsamt uttryckte det, "uppgraderas" från konfirmationspräst till präst för pensionärer.

Föreståndarinnan **Eva Magnusson-Tamminen** med sin duktiga stab väntade med sedvanligt gott humör och en härlig lunch.

Det kom att bli en fin, livsbejakande och gripande vistelse för oss tio deltagare och våra tre ledare. Veckan var solig men det blåste ordentligt över Dragsfjärdssjön. Härliga försommarfärger, knallgrönt gräs, blå himmel över den underbart vackra gården som har en lång historia.

JOHANNES FÖRSAMLINGS pensionärläger ordnades 8-12 juni. Fotot är taget under grillkvällen vid Labbnäs bastu.

Dagarna följde i stort sett samma mönster, morgonsamling med Barbro och Karin, kvälls-andakten höll vår unge präst. Vi sjöng vackra psalmer liksom glada sommarsånger, från de traditionella till ballader. Allvar och skämt varvades

i gott tempo på detta läger. Vi hade emellanåt frågesport av olika slag. En kväll bänkade vi oss för att åhöra TV:s Himlalliv med Mark Levensgood. Det som dessa dagar förenade oss var, förutom Herrens ord, en varm gemenskap, en känsla av lugn och harmoni. Mellan programmen och alla goda måltider hade vi möjlighet att vila, läsa, dis-

kutera, promenera och ett par gånger ägna oss åt behövlig sittdans! En del hurtiga damer simmade vid bastubryggan och i samband med bastubad var tappar Barbro och Karin tre (!) gånger och simmade i sjön. En fin upplevelse var den nattvardsmässa vår präst höll i det stämningsfulla biblioteket som var

vår samlingsplats. Han läste vackra verser ur Matteus 15 kapitel.

Kvällssolen sken genom lövverket, allt andades frid.

"Guds kärlek är som stranden och som gräset, är vind och vidd och ett oändligt hem. Vi frihet fick att bo där, gå och komma, att säga "ja" till Gud och säga "nej". (Psalm 53).

Nu ett upprop till Johannes församlings pensionärer: Anmäl, kom med till kommande läger. En förutsättning för att dylika kan ordnas är att vi blir fler deltagare. Dessa läger blir dagar att minnas!

Väl mött på Labbnäs sommaren 2016!

■ MARIANNE PERRET

I MIN FÖRSAMLING

folkhälsan
kompetens – engagemang – omsorg

Rekreationsdagar

för föräldrar till barn med särskilda behov

ordnas i samarbete med FDUV den 2-4.10 2015 på Norrkullalands i Sibbo skärgård.

Inkvarteringen sker i dubbelrum. Deltagaravgiften är 60 € per person och vi har plats för 18 personer. FDUVs höstläger för barn och ungdomar ordnas samma veckoslut.

Ansökningar tas emot och mer information ges av Jonna Skand, Folkhälsans förbund, tfn 046-810 5037 och Monica Avellan, FDUV, tfn 0400 600 676. Sista anmälningsdag är 4.9.2015.

se också folkhalsan.fi

INKAST PATRICK WINGREN

Ljuset inom

”DU ÄR TROENDE, visst?”

Den frågan får jag inte ofta, men det händer. Sist var på en bastukväll med fotbollslaget, då för några år sedan.

Jag kände honom inte egentligen, fast ändå på något sätt. Förenade kring någonting gemensamt, i ett av de få sociala sammanhang där det fortfarande är okej att vara riktigt glad, och riktigt arg. Kanske kände vi varandra bättre än jag förstod.

När frågan ställs blir jag alltid förlägen. Jag har nämligen hela mitt liv blivit översköldad av information, ibland direktiv, om hurudan en troende bör vara. Och med undantag av några få perioder i mitt liv har jag aldrig riktigt tyckt mig vara sådan.

Det här är mitt eget fel, förstås. För att svara jakande på den fråga som ställdes krävs inget annat än att tro. Ändå associerar jag direkt till allt detta runt omkring, till att välja sida. Vi och de. Medspelare och motståndarlag.

PÅ FOTBOLLSPLANEN är det sannerligen en fördel att veta vilket lag man spelar i. Spelet bygger på ett slags gemenskap i hatkärleken till motståndarlaget. Det ambivalenta i kampen – det att båda lagen vill vinna – är något jag länge fascinerats över. Man behöver något att vinna och förlora mot, och man gläds och är bedrövad tillsammans med andra.

Det som jag här kallar hatkärlek är en härfint dragen linje – båda delarna behövs för att leken, kampen, ska bli innerlig. Det är en otomordentlig träning i respekt för medmänniskan, eftersom respekt alltid förutsätter aktivitet. Motsatsen, likgiltighet, är att respektera varken sig själv eller andra.

I FRÅGA OM tro finns inget egentligt vi och de – det är inte vår rätt att dra mittlinjer. Uppdraget som troende kristen är att älska. Att under en pågående inre förvandling bli så genomskinlig som möjligt för ljuset inifrån. Det är fråga om något helt annat än att peka på eller i andras ögon. Det är att våga förlora tillsammans.

Att våga se oss själva för vad vi är – att vi gör det vi inte vill och inte förmår göra det vi vill – och tro att det ändå, genom allt bråte, kan synas strimmar av ljus. Att göra allt för att upptäcka det ljuset hos andra, och att hjälpas åt att kunna fira en oförtjänt, nådens seger över lag, i lag.

Någonstans – trots allt det jag inte vill men ändå gör på en fotbollsplan – lyste ljus igenom. Kanske var det så pass enkelt att jag hade för vana att hälsa personligen på alla i laget under träning och inför match. Kolla läget. Lyssna när någon ville prata. Försöka se det bästa i allt, se styrka i svaghet.

Att bära vittne behöver inte handla om att dela ut pamfletter. Det kan räcka med att vara just där och då. Jag svarade ja.

Patrick Wingren är en samhällspolitiskt aktiv musiker från Jakobstad.

”Det är att våga förlora tillsammans.”

FÖRÄNDRING ORGANISATION

Vi behöver mera förnyelse i stiftet

Det är intressant hur frågan om det svenska stiftets placering har lett till nya tankegångar. Direktör Sixten Ekstrand kommenterade mitt inlägg i debatten, men missade tyvärr den egentliga poängen.¹ Det som egentligen var tanken bakom mitt inlägg i debatten var inte explicit stiftets placering, även om det var en startplatta utifrån Sandbergs inledande artikel. Honnörorden var egentligen förmågan till förnyelse. Om vi tar den utsiktspunkten blir Ekstrands uttalande intressant, jag citerar: ... Dessutom kommer de 90 år försent, när stiftet inrättades 1923 fördes en ingående diskussion om var stiftet skulle placeras. Det blev Borgå och så torde det förbli så länge som vi har ett svenskt stift i vår kyrka.²

Vad jag utläser av detta är främst två saker. För det första är inte Ekstrand alldeles säker på att vårt svenska stift ska bestå, och för det andra anser han att ett beslut som togs för drygt 90 år sedan i praktiken är hackat i sten, kanske i den finländska graniten? Om man har förmånen att bo nära ha-

vet är det undervisande att gå ut till havsstranden och titta på vattnet som slår mot klipporna. Klipporna bär spår av vattens rörelser och av annan mekanisk åverkan. Allt jordiskt är föränderligt och ändligt. Det finns endast ett som består, det är Gud och Guds ord. Allt annat i organisatorisk väg är påfund skapade av människohand och förändras när tiden går. Så en tanke om att stiftets och Kyrkostyrelsens (KCSA) situation över tid skulle vara oföränderlig, och att det inte skulle finnas krav på förändring, är en illusion.³

Vi kan i samma nummer av Kyrkpressen på framsidan med stor rubrik läsa: *Helsingfors församlingarnas intäkter minskar och 15 miljoner euro måste sparas på tre år.*⁴ I artikeln riktas blicken mot församlingarna, inte en endaste rad om att det också skulle krävas förändring på förvaltningssidan vid den kyrkliga samfälligheten i Helsingfors. Så som jag noterade tidigare växer Kyrkostyrelsen kontinuerligt i omfång på bekostnad av församlingar-

nasekonomi. Ekstrand vill bevara situationen vid KCSA sådan den är, likaså är tanken att när stiftet en gång för alla placerades i Borgå, då är det så.⁵ Men ett sådant sätt att tänka är inte förenat med förmåga till förnyelse. Tvärtom cementerar det sättet att tänka situationen som den är i dag.

Problemet är att vi inte har råd att fortsätta så som tidigare i den evangelisk-lutherska kyrkan. Det är församlingarna som utifrån Bibelns uppdrag utför en av de stora grunduppgifterna i kyrkan, nämligen att sprida evangeliet.⁶ De ekonomiska inbesparingarna bör genomföras först i stödfunktionerna, vilket i praktiken betyder Kyrkostyrelsen och de kyrkliga samfälligheterna. Om det finns beredskap att minska omfånget på Kyrkostyrelsens sida torde det också finnas utrymme för utvidgad solidaritet att krympa kostymen i församlingarna. Det är nog inte så att Kyrkostyrelsens tjänstemän i någon nämnvärd grad kommer ut och sköter förrättningar och gudstjänster i försam-

lingarna. Kanske de borde det för att skapa en mera omedelbar kunskap om vad som händer i församlingarna? Kanske det vore intressant med lite arbetsrotation för att vidga vyerna? Den av Johan Sandberg aktualiserade frågan om flyttningen av stiftets säte har lett till nya och intressanta tankar, nya frågor men också svar. Det handlar främst om att ha förmåga och beredskap till att förnya sig i en tid av förändring. Det handlar om att sanera och utveckla, att bygga upp och avveckla.⁷

HARRY S BACKSTRÖM

Kyrkoherde vid Västabolands svenska församling

1. Kyrkpressen 17.06.2015 och 09.07.2015.
2. Kyrkpressen 09.07.2015
3. Läs ”Den stora illusionen” skriven av Mika Waltari (1908–1979).
4. Kyrkpressen 09.07.2015.
5. KCSA = Kyrkans central för det svenska arbetet vid Kyrkostyrelsen.
6. Matteus evangelium 28:18–20.
7. Läs Predikaren 3: 1–8.

ÅKTENSKAPET BEKÄNNELSE

Skapelseordningen gäller än

Stig Bäcklund uppmanar i KP 28 alla dem som har tro och respekt för Skriften att stå fasta i tron. Jag vill av hjärtat understöda denna uppmaning som gäller ”den tro som en gång för alla överlämnats åt de heliga” (Judas brev 3). En stor teologisk miss har verkligen skett genom åktenskapsens juridiska omdefiniering till könsneutralitet. Gud har instiftat åktenskapet utslutande som ett förbund mellan en man och en kvinna och också välsignat det. Hur skulle då

Gud – och Guds kyrka – kunna välsigna det som Han varnar för och fördömer både i GT och NT? Biskopsmötet i den Anglikanska kyrkan i England har 2014 enhälligt konstaterat att en sådan vigsel eller välsignelse inte är möjlig, eftersom den vore helt emot kyrkans bekännelse. Prästerna uppmanas att efterleva detta i liv och undervisning.

Monika Pensar framför (KP 27) en märklig tolkning av Galaterbrevet 3:28: ”Här är inte ... man och kvinna, alla är

ni ett i Kristus Jesus.” Aposteln talar här om att frälsning gäller alla, men det upphäver inte skapelseordningarna, dit också åktenskapet hör.

Medborgarinitiativets (kansalaisaloite.fi/sv/initiativ/1175) rubrik på svenska lyder: ”Medborgarinitiativ för att bevara sann jämlikhet i åktenskapet som ett förbund mellan en man och en kvinna och för att förkasta den könsneutrala åktenskapslagen. Det könsneutrala åktenskapet berövar

ett adopterat barn möjligheten att få en ersättande erfarenhet av föräldrar av olika kön, dvs av en far och en mor. Barnets rätt till en fars och en mors omsorg kan inte uppfyllas i ett könsneutralt åktenskap. Samkönade partners rättigheter har beaktats i tillräcklig mån genom partnerskapslagen”.
Skriv under initiativet!

ULF EMELEUS

Helsingfors

ENSAMHET ASPERGERS SYNDROM

Lätta på sinnet genom att skriva

Maria Sundgren-Lillqvist besvarar i KP 16.7 frågan från en person vad den kan göra för att hjälpa en anhörig som konstaterats ha drag av Aspergers syndrom. Om jag uppfattade frågan rätt är ensamheten faktiskt ett problem för den anhöriga? Om så är fallet är de råd MS-L ger säkert helt på sin plats. Om det däremot är så att ensamheten

närmast är ett problem för den som ställer frågan skulle jag ge rådet att fråga den anhöriga hur hon upplever sin situation. Är ensamheten ett problem också för henne?

När vi människor försöker hjälpa någon annan gör vi ofta misstaget att vi utgår från att den lösning vi själva tycker att vore bäst automatiskt också är bäst för den an-

dra. Jag – som själv har Aspergers syndrom – upplever nämligen att min ensamhet är ett större problem för åtminstone en del av mina anhöriga än för mig själv. Det är liksom inte socialt accepterat – åtminstone inte överallt – att inte vara social och att inte vilja ha människor omkring sig hela tiden. Visst inser jag att min inställning

kanske kan förorsaka problem i framtiden, men just nu har jag den inställningen att Gud – om så behövs – hjälper mig när den dagen kommer. Jag önskar er lycka till!

ANONYM

(Undantagsvis publiceras texten under pseudonym.)

OPINION INFORMATION

Skicka insändaren till:

Kyrkpressen/opinion
Sandvikskajen 13, 00180 Helsingfors
E-post: redaktionen@kyrkpressen.fi

Insändare måste förses med skribentens namn samt för redaktionens bruk även adress och telefonnummer. Anonyma inlägg accepteras endast i undantagsfall.

Standardlängden för de kortare insändarna är 1 200 tecken. Redaktionen förbehåller sig rätten att förkorta insändarna. Insänd text returneras inte.

Radbytet är en längre insändartext med bildbyline som rymmer 2 000 tecken. Vill du skriva ett Radbyte bör du kontakta redaktionen på förhand.

FATTIGDOM KONST

”Kvalitet kostar och konsten blir en klassfråga.”

Liisa Mendelin i Nya Åland om att konstupplevelser borde vara tillgängliga för alla oberoende av ekonomisk ställning.

BOK UPPSTÅNDELSEN

Borg förnekar trons kärna

Enligt recensionen lyckas Borg bättre än de flesta lyfta fram vad som är ”kristendomens kärna”. Men när vi får läsa att Borg inte tror på kroppens (läs: Jesu kropp) uppståndelse börjar man

fundera om det inte är tvärtom: att Borg förnekar det som är krisendomens kärna och hjärta och ersätter det med något annat.

ERIK VIKSTRÖM OM BOKEN KRISTENDOMENS HJÄRTA SOM RECENSERATS I ÖSTERBOTENS TIDNING.

Famo åkte på läger

Skribafamo behöver ett öppet sinne, öppna ögon och en öppen famn, säger Hedvig Seger.

TEXT: **SOFIA TORVALDS**
FOTO: **KASPER GUSTAVSSON**

Vad är en skribafamo?

– En skribafamo är en person som finns med på skriftskolan, men inte är anställd. Hon har inget ansvar mer än det hon tar och naturligtvis ett moraliskt ansvar. Det är ett par ögon till, ibland också öron.

Hur blir man det?

– Jag hittade på det själv! För några år sedan besökte biskop Björn Vikström en gudstjänst i Esbo domkyrka. Då skulle konfirmanderna vara med, och efteråt skulle de komma och äta i hembygdsgården, och de klagade hejvilt över att de "ännu måste äta". Då gick jag fram till den flickan som klagade mest och frågade att har konfirmanderna blivit sådana att de vill gå och lägga sig tidigt? Hon tyckte säkert att jag var helt mossig. Men det gav mig idén att det skulle kunna vara trevligt att umgås lite mer med dem. På våren för ett år sedan föreslog jag för en av församlingens präster att jag skulle vara med om ett läger. Kyrkoherden gav grönt ljus, och förra sommaren deltog jag i mitt första läger som skribafamo.

Hur har ditt lägerprogram sett ut?

– Jag är med hela dagarna, men sover hemma om nätterna, utom den sista natten då det är program sent på kvällen. Jag är med om allt, rustad med min strumpstickning och min knyppeldyna. En strumpstickning är ganska bra att ha, ingen går i försvarsställning om det finns en farmor som sitter och pysslar med sitt handarbete. Och alltid var det någon som stannade och tittade på knypplingen.

Vad var det bästa med att du var där?

– Kontakten med barnen. De har ju det här med sina utantilläxor, och alla får det inte gjort. Sista lägerdagen närmar sig och stressen ökar och sedan blir det katastrof. En kille hade svårt med läxorna, och då frågade jag att hur lär du dig bäst. Han sa att han lär sig genom att skriva, då dikterade jag och han skrev ner. Och det hjälpte. Till sammans när vi målet!

Hur orkade du med läger i en hel vecka?

– Det blev långa dagar och visst var jag trött, men det var roligt så jag orkade ändå. Man får ett sådant gensvar. En vecka före sommarens andra läger dog en av mina nära vänner. Jag valde att inte delta i begravningen i Österbotten, utan minnas henne på lägret i stället. På begravningsdagen lånade jag kapellet och tände ett ljus på altaret. Sedan sjöng jag några psalmer och bad. Det talades om för barnen att famo har haft en sådan här minnestund, och vilken värme jag mötte efter kvällsandakten. Killen som satt till höger om mig, jag trodde han skulle krama sönder min hand. En sådan underbar medkänsla!

– Vi talade om döden när vi stod här

– **JAG ÄR** pojkmamma och känner särskilt för pojkarna, säger skribafamo Hedvig Seger som är glad och förundrad över att ha hittat "en ny profession" efter att ha fyllt sjuttio.

utanför på spången. Jag sa till dem att livet är sådant att du avstår från en massa saker hela tiden. Har du barn avstår du från dem när de flyttar hemifrån, senare kanske från vänner. Och allra sist avstår du från ditt eget liv. Det är sådant livet är. Man ska inte älta döden, men den kan få vandra förbi som en tanke som man bearbetar lite grann.

Hur mycket diskuterar du tro?

– En del. De frågar mig att tror du på det här och tror du på det där. På ett läger fick jag höra att två pojkar skulle behöva famo för att få höra en godnattsaga. Det blev ett regelrätt korsförhör! Jag fick berätta att jag är Esbobo av födsel och ohejdad vana och så redogjorde jag för i vilka byar jag bott. Jag fick berätta

att jag är textillärare och har jobbat på Arbis och fortfarande gör det, och att jag gått i söndagsskola sen jag var fyra år. Sen sa jag att nu pojkar ska ni sova.

Vad har du för tips till någon som känner att det skulle vara en grej för dem att bli skribafamo?

– Då ska man ta kontakt med församlingen. Också här i Esbo skulle det finnas rum för fler aktörer. Det allra viktigaste är att man är absolut sig själv. Varje farmor och farfar ska hitta sin egen modell. Man kan inte spela en roll, och det skulle ungarna hastigt genomskåda. En annan viktig sak är att vara lite av språkpolis. När jag hör fula ord tar jag personen i handen, drar henne eller honom åt sidan och pratar om det mel-

lan fyra ögon. Eller säger att det skaver i mina öron. Förlåt! Förlåt! säger de då.

Har du något skojigt minne från något av lägren?

– På det första lägret i år var det en kille som sa till mig: Hördu famo, nog var det ändå bra att du var med oss här på lägret. På vilket sätt? frågade jag. Då svarade han: När du vet så mycket när du har levt så länge.

Kallade alla dig famo?

– Famo eller Heddi, de fick välja. Mest blev det famo. Och på lördagarna har farmor en sådan vana att det är godisdag, då får alla barnen godis! På lördagen efter lunchen delade jag ut godis på en djup tallrik åt alla, också ledarna.